

PEDAGÓGIAI PROGRAM

*Nagyatádi Óvoda, Általános és Alapfokú Művészetoktatási Iskola,
Pedagógiai Szakszolgálat*

(NAGYATÁDI KÖZOKTATÁSI INTÉZMÉNY)

2008.

Készítette:

**Szakályné Pintér Mária vezetésével
az intézmény fejlesztő csoportja**

Jogi státusz	6
Pedagógiai hitvallásunk.....	10
A. Nevelési program	11
1. Az intézményben folyó nevelő – oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai.....	11
1.1. A nevelő – oktató munka alapelvei.....	11
1.2. Céljaink	11
1.3. Feladataink	12
1.3.1. Átfogó feladataink.....	12
1.3.2. Közép és rövidtávú céljaink, feladataink	12
1.3.3. Részcélok és feladatok	18
1.3.4. Az egyes pedagógiai szakaszokra vonatkozóan.....	21
1.3.5. Intézményünkben folyó nevelő-oktató munka eszközei, eljárásai.....	22
2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	23
2.1. Céljaink	23
2.2. Alapvető feladataink	23
2.3. Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos konkrét feladataink.....	24
2.4. Egészségnevelési program	24
2.5. Környezeti nevelés programja.....	24
2.6. Fogyasztóvédelemmel kapcsolatos intézményi feladatok.....	25
3. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	25
4. A beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek.....	27
5. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek	28
6. Gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok	28
7. Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítése.....	29
8. A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek	30
9. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő – oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke.....	30
10. A szülők, a tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei.....	30
10.1. A szülők, a tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái.....	30
10.2. A szülők és a pedagógusok együttműködésének fórumai.....	31
B. Helyi tanterv	33
1. Az intézmény egyes évfolyamain tanított tantárgyak, kötelező és választható tanórai foglalkozások, azok óraszámai, az előírt tananyagok és követelmények	33
1.1. Az intézmény egyes évfolyamain tanított tantárgyak, kötelező és választható tanórai foglalkozások, azok óraszámai.....	33
1.1.1. Választható tanórai és tanórán kívüli foglalkozások.....	37
1.1.2. Kiemelt fejlesztési feladatok; a műveltségi területek oktatásának közös követelményei	37

1.1.3. Osztályfőnöki órák terve	40
1.1.3.1. Célok és feladatok	40
1.1.3.2. Az osztályfőnök nevelő munkája	40
1.1.3.3. Az osztályfőnöki tevékenység jellemzői	41
1.1.3.4. Kiemelésre javasolt fejlesztési követelmények	42
1.1.3.5. Koncentrikusan bővülő témakörök, óraszámok a NAT-ban	42
1.1.3.6. A gyakorlatban hatásos módszerek	43
1.1.3.7. Értékelés	43
1.1.4. A nem szakrendszerű oktatás	44
2. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulási segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei	46
3. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei	47
4. Az iskolai beszámoltatás, az iskolai számonkérés formái, a tanulók magatartása, szorgalma értékelésének, minősítésének formája	48
4.1. Az iskolai beszámoltatás, az írásbeli számonkérés formái	48
4.2. Szöveges értékelés	49
4.3. A tanulók magatartásának és szorgalmának értékelése	49
5. Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészülés	52
6. Az iskolába jelentkező tanulók felvételének elvei	52
7. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek	52
8. A pedagógiai programmal kapcsolatos egyéb intézkedések	53
9. Pedagógiai program elfogadása és jóváhagyása	54

Ajánlás

Tisztelettel köszöntjük abból az alkalomból, hogy a **Nagyatádi Közoktatási Intézmény Pedagógiai programját** olvassa.

Intézményünk 2007. július 1-jén jött létre az Egyesített Óvoda, az Árpád Fejedelem Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, a Babay József Általános Iskola, a Bárdos Lajos Általános Iskola és a Városi Zeneiskola integrálásával.

Az új intézmény neve:

Nagyatádi Óvoda, Általános és Alapfokú Művészetoktatási Iskola, Pedagógiai Szakszolgálat

Intézményünk átfogja Nagyatád város 3 – 14 éves gyermekeinek intézményes nevelését, oktatását. Ebből adódóan nevelési – oktatási rendszerünk kidolgozásának alapját az Óvodai nevelés országos alapprogramjában, a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott értékek, elvek, célok, kiemelt fejlesztési feladatok, valamint partnereink elvárása, igénye és hagyományaink jelentik.

A *Rinyamenti Kistérségi Társulással kötött megállapodás* alapján ellátjuk a kistérség településein élő gyermekek logopédiai ellátását, valamint Nagyatád város általános iskolai tanulóinak gyógytestnevelését.

Az integrált iskolák elkészítették a közös Pedagógiai programjukat. Ezt a *közös Pedagógiai programot* szeretnénk *minden kedves Szülő* figyelmébe ajánlani. Ez az a dokumentum, mely az elkövetkezendő négy évre meghatározza oktató-nevelő munkánkat, biztosítva a törvényeséget, a nevelőtestület, az itt dolgozók szándékát, hogy munkánk során az integrált iskolák specifikumai ne sérüljenek, de szélesítsük az oktatási lehetőségeket, minden intézményegységünkben beiratkozó gyermek számára.

Az intézményegységek szakmai tekintetben megőrizték kidolgozott koncepciójuk *saját, egyedi szellemiségét*, melyet már egy *közös intézményi koncepció, pedagógiai program foglal keretbe*. Pedagógiai programunk oktató - nevelő munkánk alapidokumentuma. Világos képet ad intézményünk közös pedagógiai értékrendjéről, rögzíti a pedagógiai működés tartalmi és szervezeti kereteit.

Szeretnénk *továbbra is élvezni az Önök bizalmát*, szeretnénk *egymás partnerei lenni* abban, hogy tanulóink *boldog, együttműködésre kész, erkölcsi értékeket ismerő és tisztelő*, a *körülményekhez jól alkalmazkodó, saját akarattal, egészséges önbizalommal rendelkező, döntésekre képes magyar és európai polgárok* legyenek.

Célunk, hogy tanulóink az iskolai munkájuk során olyan korszerű, az életben is alkalmazható tudást és képességeket szerezzenek, amelyeket az iskolából kikerülve egész életük folyamán képesek lesznek hasznosítani. Egy vidám gyermekkor emlékeivel és megalapozott tudással folytassák további tanulmányaikat. A gyermekek iránt érzett közös felelősségünk, az Önök irántunk érzett bizalma és együttműködő támogatása lesz garanciája pedagógiai programunk megvalósításának, iskoláink jó hírnevének.

Pedagógiai programunk nem lezárt, fejlesztése elsősorban a nevelőtestület feladata. De fontosnak tartjuk, szívesen vesszük partnereink, jó szándékú olvasóink kritikái, segítő szándékú észrevételét.

A Nagyatádi Óvoda, Általános és Alapfokú Művészetoktatási Iskola, Pedagógiai Szakszolgálat nevelőtestülete és valamennyi dolgozója nevében

Szakályné Pintér Mária
megbízott igazgató

Jogi státusz

Az intézmény neve: Nagyatádi Óvoda, Általános és Alapfokú Művészetoktatási Iskola, Pedagógiai Szakszolgálat

Az intézmény rövid neve: Nagyatádi Közoktatási Intézmény

Az intézmény székhelye, címe: 7500 Nagyatád, Árpád u.2.

OM azonosítója: 201 003

Intézményegységek telephelye, címe:

Nagyatádi Óvoda, Általános és Alapfokú Művészetoktatási Iskola, Pedagógiai Szakszolgálat

Egyesített Óvoda

7500 Nagyatád, Rozsnyói u.2/a

Telephelyei:

- a) Napsugár Óvoda Nagyatád, Alkotmány u.15.
  - b) Gyöngyvirág Óvoda Nagyatád, Árpád u. 16.
  - c) Hétpettyes Óvoda Nagyatád, Honvéd u.76.
  - d) Csillagszem Óvoda Nagyatád, Aradi u. 1.
  - e) Százszorszép Óvoda Nagyatád, Rákóczi u. 41.
  - f) Nyitnikék Óvoda Nagyatád, Rozsnyói u.2/A
- Nagyatádi Óvoda Általános és Alapfokú Művészetoktatási Iskola, Pedagógiai Szakszolgálat
Árpád Fejedelem Általános és Alapfokú Művészetoktatási Iskola
7500 Nagyatád Árpád u.2.
  - Nagyatádi Óvoda, Általános és Alapfokú Művészetoktatási Iskola, Pedagógiai Szakszolgálat
Babay József Általános és Sportiskola
7500 Nagyatád, Petőfi S.u. 51/A
  - Nagyatádi Óvoda, Általános és Alapfokú Művészetoktatási Iskola, Pedagógiai Szakszolgálat
Bárdos Lajos Általános és Zeneiskola
7500 Nagyatád, Baross G.u.4.
Telephelye:
Zeneiskola
7500 Nagyatád, Széchenyi tér 7.

Az intézmény alapítója:

Nagyatád Város Önkormányzatának Képviselő-testülete

7500 Nagyatád, Baross G.u.9

Bolhás Község Önkormányzatának Képviselő-testülete

7517 Bolhás, Kossuth u.60.

Ötvöskónyi Község Önkormányzatának Képviselő-testülete

7511 Ötvöskónyi, Fő u.51.

Az intézmény fenntartója:

Nagyatád Város Önkormányzata

7500 Nagyatád, Baross G.u.9.

Bolhás Község Önkormányzata

7517 Bolhás, Kossuth u.60

Ötvöskónyi Község Önkormányzata

7511 Ötvöskónyi, Fő u.51.

A fenntartói jogosítványokat az intézményfenntartó társulási megállapodásban meghatározottak szerint, Nagyatád Város Önkormányzatának Képviselő-testülete gyakorolja.

Az intézmény jogállása, gazdálkodási jogköre:

Önálló jogi személyként működő, önállóan gazdálkodó, az előirányzatok feletti rendelkezési jogosultságot tekintve teljes jogkörrel rendelkező önkormányzati költségvetési szerv.

Az intézmény költségvetése Nagyatád Város Önkormányzata költségvetésében szerepel, a költségvetését évente a fenntartó határozza meg.

Pénzügyi gazdálkodás feladatait az intézmény gazdasági szervezete látja el.

Az intézmény alaptevékenysége:

a.) ellátandó alaptevékenységek	TEÁOR	Szakágazat/szakfeladat
Alapfokú oktatás	80.10	
Óvodai nevelés		801115
Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése		80112-6
Általános iskolai nappali rendszerű nevelés, oktatás		80121-4
Sajátos nevelési igényű tanulók nappali rendszerű általános iskolai nevelése, oktatása		80122-5
Alapfokú művészetoktatás		80131-3
Napköziotthoni és tanulószobai foglalkozás (szorgalmi időben)		80511-3
Pedagógiai szakszolgálat		80521-2
Pedagógiai szakmai szolgáltatás		80541-0
Oktatási célok és egyéb feladatok		80591-5
Munkahelyi étkeztetés	55.51	
Munkahelyi vendéglátás		55241-1
Közétkeztetés	55.52	
Óvodai intézményi közétkeztetés		55231-2
Iskolai intézményi közétkeztetés		55232-3
b.) alaptevékenységhez kapcsolódó kiegészítő tevékenység		
Közoktatási intézményekben végzett kiegészítő tevékenységek		75195-2
Egyéb sporttevékenység	92.62	
Diáksport		92403-6
c.) az intézmény vállalkozási tevékenységet nem folytat		

Az intézmény évfolyamainak száma:

Óvoda: 14 csoport

Általános iskola:

– Alsó tagozat: 1-4. évfolyam (4 évfolyam)

– Felső tagozat: 5-8. évfolyam (4 évfolyam)

Képzőművészeti ág: 6 évfolyam

Zeneművészeti ág: 12 évfolyam

Az intézménybe felvehető maximális gyermek és tanulólétszám:

Intézményegységenként:

- Nagyatádi Óvoda, Általános és Alapfokú Művészetoktatási Iskola, Pedagógiai Szakszolgálat Egyesített Óvoda: **400 fő**
- Nagyatádi Óvoda, Általános és Alapfokú Művészetoktatási Iskola, Pedagógiai Szakszolgálat Árpád Fejedelem Általános és Alapfokú Művészetoktatási iskola: **448 fő**
  - alapfokú képzőművészeti oktatás: **200fő**
- Nagyatádi Óvoda, Általános és Alapfokú Művészetoktatási Iskola, Pedagógiai Szakszolgálat Babay József Általános és Sportiskola: **290 fő**
- Nagyatádi Óvoda, Általános és Alapfokú Művészetoktatási Iskola, Pedagógiai Szakszolgálat Bárdos Lajos Általános és Zeneiskola: **448 fő**
  - telephelyén, Zeneiskolában: **300 fő**

Az intézmény feladata:**Óvodai nevelés:**

Nagyatádi Óvoda, Általános és Alapfokú Művészetoktatási Iskola, Pedagógiai Szakszolgálat Egyesített Óvoda:

Az óvoda 3 éves kortól a családi neveléssel együtt megalapozza a gyerekek személyiségének és képességének fejlődését. Gondoskodik a nevelésről és felkészíti a gyermekeket az iskolai életmódra.

Az iskolába lépés időpontjának megállapításához véleményezi a gyermekek fejlettségét.

Az óvoda a gyermekek számára háromszori étkezést biztosít a jogszabályban meghatározott térítési díj ellenében.

Integrált nevelés keretében sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését biztosítja.

Nemzeti-etnikai kisebbségi nevelést folytat a kisebbségi oktatás irányelve alapján elkészített nevelési program szerint.

Az óvodai nevelés felzárkóztató program keretében kiterjed a cigány kisebbségi hagyományok, szokások továbbörökítésére és a kisebbségi identitás megalapozására, fejlesztésére.

Általános iskolai nevelés, oktatás:

Nagyatádi Óvoda, Általános és Alapfokú Művészetoktatási Iskola, Pedagógiai Szakszolgálat Árpád Fejedelem Általános és Alapfokú Művészetoktatási Iskola:

1-8. évfolyamon általános műveltséget, megalapozó nevelést és oktatást folytat.

A tanuló érdeklődésének, képességének és tehetségének megfelelően középiskolai, illetve szakiskolai továbbtanulásra és pályaválasztásra készít fel.

Biztosítja a tanulók szervezett étkezését.

Biztosítja a sajátos nevelési igényű tanulók nappali rendszerű általános műveltséget megalapozó iskolai oktatást.

Nagyatádi Óvoda, Általános és Alapfokú Művészetoktatási Iskola, Pedagógiai Szakszolgálat Babay József Általános és Sportiskola:

1-8. évfolyamon általános műveltséget, megalapozó nevelést és oktatást folytat.

A tanuló érdeklődésének, képességének és tehetségének megfelelően középiskolai, illetve szakiskolai továbbtanulásra és pályaválasztásra készít fel.

Biztosítja a tanulók szervezett étkezését.

Biztosítja a sajátos nevelési igényű tanulók nappali rendszerű általános műveltséget megalapozó iskolai oktatást.

Ellátja a közoktatási típusú sportiskolai és módszertani központ feladatait.

Nagyatádi Óvoda, Általános és Alapfokú Művészetoktatási Iskola, Pedagógiai Szakszolgálat Bárdos Lajos Általános és Zeneiskola:

1-8. évfolyamon általános műveltséget, megalapozó nevelést és oktatást folytat.

A tanuló érdeklődésének, képességének és tehetségének megfelelően középiskolai, illetve szakiskolai továbbtanulásra és pályaválasztásra készít fel.

Biztosítja a tanulók szervezett étkezését.

Biztosítja a sajátos nevelési igényű tanulók nappali rendszerű általános műveltséget megalapozó iskolai oktatást.

Emelt óraszámú oktatást folytat ének-zenéből.

Alapfokú művészetoktatás:

Nagyatádi Óvoda, Általános és Alapfokú Művészetoktatási Iskola, Pedagógiai Szakszolgálat Árpád Fejedelem Általános és Alapfokú Művészetoktatási Iskola művészetoktatást biztosít képző- és iparművészeti ágban.

A *Nagyatádi Óvoda, Általános és Alapfokú Művészetoktatási Iskola, Pedagógiai Szakszolgálat Bárdos Lajos Általános és Zeneiskolában* alapfokú művészeti nevelés, hangszeres és elméleti oktatás folyik az általános és középiskolás korú diákok számára. A zeneiskolai hangszeres tanulmányok megkezdése előtt óvodai előképzést folytat. A zeneiskolában legfeljebb tizenkettő évfolyam van, melynek keretei között az oktatás előképző alapfokú és továbbképző évfolyamokon történik. A zenei kultúra fejlesztése érdekében növendék és felnőtt hangversenyeket szervez. Tevékenységének kapcsán a város zenei életének szervezője.

Pedagógiai szakszolgálat:

Ellátja az alábbi feladatokat:

- logopédiai ellátást biztosít társulási megállapodás alapján a Rinyamenti Kistérség települései számára;
- gyógytestnevelést biztosít társulási megállapodás alapján a nagyatádi általános iskolákban.

Pedagógiai szakmai szolgáltatás:

Megállapodás alapján szervezi a Rinyamenti Kistérség települései számára a pedagógiai szakmai szolgáltatáshoz való hozzájárulást az alábbiakban:

- a) pedagógusok képzésének, továbbképzésének és önképzésének segítése, szervezése;
- b) tanulmányi és tehetséggondozó versenyek szervezése, összehangolása.

Az intézmény ellátási területe:

Nagyatád város, Bolhás, Ötvöskónyi községek közigazgatási területe.

Az iskola alapító okiratának kelte: Nagyatád, 2007. május 31.

Pedagógiai hitvallásunk

Olyan gyermekközpontú intézmény megteremtése, ahol a legfőbb érték:

- a gyermek;
- a korszerű, megalapozott, kompetens tudással rendelkező tanuló nevelése – oktatása;
- a nyitott személyiségű, kreatív tanulók nevelése, akik testileg, lelkileg edzettek, s rendelkeznek a megfelelő önismerettel és általános közösségi normákkal;
- a szűkebb és tágabb környezetünk hagyományainak tisztelete, ápolása; a nemzeti, az európai és az egyetemes kultúra elsajátítása;
- az aktív állampolgárság és a demokratikus értékek melletti elkötelezettség;
- segítségünkkel elsajátított megalapozott, biztos tudással, kompetenciákkal, tanulóink a későbbi életük során önmagukat boldog, kiegyensúlyozott, önbizalommal rendelkező, magabiztos személyiséggé tudják fejleszteni.

Olyan iskola kívánunk lenni:

- ahol a természetes gyermeki kíváncsiságot megőrizve, az életkori sajátosságaiknak megfelelő módszerekkel tanulhatnak a diákok;
- ahová a gyerekek szívesen járnak, mert megértő, motiváló és szerető légkör veszi körül őket;
- ahol széleskörű tevékenységkínálat segítségével a gyerekek képességei sokoldalúan fejlődhetnek, és a tanulás motivációs alapja a sikerélmény;
- ahol a gyermekek nevelése - oktatása a lehető legmagasabb szintű;
- ahol a diákok a magyarság és európaiság értékeit közvetítő korszerű tudást és mintát kapnak;
- ahol az emberi, nemzeti értékeket megismertetik, elfogadtatják velük;
- ahol a szorgalomnak, a tudásnak és a tisztességes munkának becsülete van;
- ahol a kulcskompetenciák fejlesztésével az élethosszig tartó tanulást megalapozzák;
- ahonnan olyan testileg, szellemileg, erkölcsileg egészséges fiatalok kerülnek ki, akik képesek lesznek az életben biztonsággal eligazodni;
- életformájukká válik a rendszeres mozgás, a mindennapos testedzés, az egészséges életmód;
- ahová mindezekért a szülők szívesen hozzák gyermekeiket;
- ahol a tantestület minden tagja fontosnak érzi magát, megtalálja azt a tevékenységet, amelyhez a legjobban ért és alkotói szabadsága kibontakozhat.

A. Nevelési program

1. Az intézményben folyó nevelő – oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

1.1. A nevelő – oktató munka alapelvei:

a) Pedagógiai alapelvek:

1. A gyermek feltétel nélküli elfogadása, tisztelete, szeretete és érdekei figyelembe vételének elve;
2. A humánus, a közösség tiszteletére nevelés, a közösség formálása az egyén személyiségének tiszteletben tartásával, alakításával;
3. Olyan demokratikus légkör megteremtése, amelyben a gyermek, a szülő, pedagógus egyaránt jól érzi magát;
4. A gyermekek és tanulók képességeinek kibontakoztatása, tehetségük gondozása, a hátrányok leküzdése és az esélyegyenlőség biztosítása, általános műveltség elsajátítása, az élet-hosszig tartó tanulás megalapozásának elve;
5. Sokoldalú önálló ismeretszerzésre, alkotásra és logikus gondolkodásra képes, egészséges szemléletű gyermek nevelése – oktatása;
6. Egészséges életmódra nevelés;
7. Partnerközpontú működés elve;
8. Esélyegyenlőség elve;
9. Nyitottság elve.

b) Didaktikai alapelvek:

- Rendszeresség és fokozatosság elve;
- Tudatosság és szakszerűség elve;
- Életkori sajátosságok figyelembevételének elve;
- Egységesség, differenciáltság elve;
- Motiváció elve;
- Aktivitás és bevonás;
- Személyes tapasztalatszerzés és tanulói öntevékenység elve;
- Azonos életkorú gyermekek különbözőségének elve;
- Konkrétumok és absztrakciók egységének elve;
- Felelősség elve;
- Következetesség elve;
- Vallási és világnézeti semlegesség elve;
- Hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve.

1.2. Céljaink

Oktatásunk, nevelésük alapvető célja:

- Az intézményegységek erősségeikre, hagyományaikra építve az egyéni arculat megőrzése, továbbfejlesztése;
- Alapfeladatait magas színvonalon ellátó, a tehetséggondozásnak és felzárkóztatásnak egyaránt helyt adó intézmény működtetése;
- Szellemileg, erkölcsileg és testileg egészséges gyermekek nevelése;

- Intézményeinkbe járó gyermekek alkalmassá váljanak azoknak a kulcskompetenciáknak az elsajátítására, amelyek megalapozzák az egész életen át tartó tanulást, ezzel befolyásolhatják sorsuk alakulását;
- Környezettudatos magatartás és életvitel kialakítása;
- Az intézményegységekben megkezdett innovációs folyamatok átadása és továbbfejlesztése;
- Az alapfokú művészetoktatás továbbfejlesztése;
- Utánpótlás nevelés biztosítása.

1.3. Feladataink

1.3.1. Átfogó feladataink

- A személyre szabott fejlesztés a pedagógiai munka középpontjába állítása, az adaptív oktatás intézményi szintű kiterjesztése (MAG)
- A gyermekek természetes fejlődésének, érésének elősegítése az egészséges életmód ismereteinek közvetítésével, szokásainak kialakításával;
- A tanulók igényeinek a felkeltése az egészség megőrzésére, az egészséges életvezetésre, környezettudatos magatartásra;
- A kompetenciaalapú oktatás folyamatos bevezetése;
- Kulcskompetenciák (Nat 2007) kiemelt fejlesztése;
- Az önálló tanulás, az önművelés képességének fejlesztése, szokásának kialakítása;
- Az esztétikai – művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése;
- A lemaradók felzárkóztatása, a kiemelkedő képességű tanulók tehetséggondozása, a kreativitás fejlesztése;
- A tanulók önismeretének, önértékelésének, önfogadásának, együttműködési készségének fejlesztése;
- A tanulók megismertetése a piac, a marketing, a reklám szerepével, a fogyasztás során a minőség és a biztonság fontosságával, a fenntarthatóság szempontjából a gazdaságosság és a takarékoság jelentőségével;
- A jogok és kötelességek gyakorlásának biztosítása, az aktív állampolgárság és a demokrácia eszközeinek gyakorlásával;
- A nemzeti és európai azonosságtudat fejlesztése;
- Minden tanuló számára a tanulási esélyegyenlőség biztosítása.

1.3.2. Közép és rövidtávú céljaink, feladataink

Alapelv	1. A gyermek <i>feltétel nélküli elfogadása, tisztelete, szeretete és érdekeinek figyelembe vételének</i> elve
Cél	1.1. Alapfeladatait magas színvonalon ellátó, a tehetséggondozásnak és felzárkóztatásnak egyaránt helyt adó intézmény működtetése. Szellemileg, erkölcsileg és testileg egészséges gyermekek nevelése.
Feladat	<ul style="list-style-type: none"> - Személyre szabott fejlesztés, az adaptív oktatás (MAG program) intézményi szintű kiépítése. - Az életkori sajátosságokkal, a tanulók fejlettségével és fejlődésével összhangban lévő differenciált tanulásszervezés, tanulásirányítás. - Az inkluzív pedagógiai, a differenciáló módszertan és a kulcskompetenciákat fejlesztő programok beépítése a pedagógiai praxisba. - Mindennapos testedzés és utánpótlásnevelés. - Prevenációs és korrekciós tevékenység, szakszerű és hatékony gyógytestnevelés biztosítása a rászorulóknak számára.

Eszköz, eljárás	<ul style="list-style-type: none"> - Az inklúzív pedagógia, a differenciáló módszertan és a kulcskompetenciákat fejlesztő programok. - Gyógytestnevelés. - Egésznapos oktatás: iskolaotthon, napközi, tanulószoba, szabadidős foglalkozások.
Sikerkritérium	<ul style="list-style-type: none"> - A tanulók adottságának, képességnek megfelelő optimális fejlődés. - Az iskolai kínálat és azok igénybevételének koherenciája. - Szülők, tanulók elégedettek, nincs panasz az alapelv megsértése tekintetében.
Indikátor	<ul style="list-style-type: none"> - Elégedettségmérés mutatói (IMIP). - Alkalmazott és bevezetett új programok. - Továbbképzések típusa, a résztvevők száma. - Szülői, tanulói panaszok száma.

Alapelv	2. A <i>humánium, a közösség tiszteletére</i> nevelés, a közösség formálása az egyén személyiségének tiszteletben tartásával, alakításával
Cél	<p>2.1. A tanulók gondolkodásában, viselkedésében megjelenjen az empátia, a tolerancia, a kapcsolatteremtés, az egyéni és közösségi érdek összhangja.</p> <p>2.2. A gyermekek érezzék, éljék meg, hogy különböző közösségekhez tartoznak, tanulják meg a közösség normáját egyéni érdekeik figyelembevételével kialakítani, és azok szerint élni.</p>
Feladat	<ul style="list-style-type: none"> - Az érzelmi intelligencia fejlesztése. - A házirend közös kialakítása a gyermekek bevonásával, a törvényes keretek betartásával. - Az együttműködést fejlesztő módszerek, tanulásszervezési módok alkalmazása. - Osztályegytőlés normarendszerének, felelősi rendszerének kialakítása. - Színes, sokoldalú iskolai élet szervezése a tanulók bevonásával. - A tanulók személyiségének fejlesztése a művészetek, a sport sajátos eszközeivel. - A házirend betartatása a DÖK bevonásával.
Eszköz, eljárás	<ul style="list-style-type: none"> - Differenciált, kooperatív tanulásszervezés. - Projektmunka. - Tanulás, játék, közösségi munka. - A felelősi rendszer működtetésének türelmes, következetes gyakoroltatása. - DÖK tevékenység.
Sikerkritérium	<ul style="list-style-type: none"> - A cél eléréséhez meghatározott feladatok végrehajtása. - A házirend betartható. - Az osztályon belüli felelősi és normarendszer jól működik. - Nem romlik intézményi szinten a magatartás és szorgalom átlaga az utolsó öt esztendő eredményeihez viszonyítva. - Közösségi tevékenységben a tanulók legalább 85%-a rendszeresen részt vesz.
Indikátor	<ul style="list-style-type: none"> - Óralátogatási tapasztalatok, alkalmazott módszerek, eljárások. - A különböző programokon résztvevők száma. - Tanulók magatartás és szorgalomjegyei, intézményi átlag. - Házirend megsértésének száma.

Alapelv	3. Olyan <i>demokratikus légkör</i> megteremtése, amelyben a gyermek, a szülő, és pedagógus egyaránt jól érzi magát
Cél	3.1.A demokrácia érvényesülése az intézmény minden szintjén. 3.2.Az intézményegységek erősségeikre, hagyományaikra építve az egyéni arculat megőrzése, továbbfejlesztése.
Feladat	<ul style="list-style-type: none"> - Az SZMSZ – ben meghatározott szervezeti és kommunikációs rendszer működtetése, a közösen kialakított szervezeti rend betartása. - Az intézményegységek erősségek továbbfejlesztése az intézményi célokkal összhangban. - Az iskola közvetlen partnereinek bevonása az őket érintő döntések előkészítésébe, tervezésébe, megvalósításába. - Munkaközösségek szakmai szerepének megtartása, illetve erősítése.
Eszköz, eljárás	<ul style="list-style-type: none"> - DÖK működtetése intézményegységi, intézményi szinten. - Munkaközösségek tevékenységének koordinálása, az egymástól tanulás fórumainak működtetése. - A demokratikus véleménynyilvánítás lehetőségeinek biztosítása.
Sikerkritérium	<ul style="list-style-type: none"> - Az intézményegységek megtartják egyéni arculatukat. - A demokrácia érvényesül az intézmény minden szintjén és minden közösségében. - A közösen kialakított szervezeti és kommunikációs rendszer működik.
Indikátor	<ul style="list-style-type: none"> - Intézményegység – és munkaközösség-vezetők beszámolóí. - DÖK beszámolóí. - Partneri igény és elégedettségmérés mutatóí.

Alapelv	4. A gyermekek és tanulók <i>képességeinek kibontakoztatása, tehetségük gondozása, a hátrányok leküzdése és az esélyegyenlőség biztosítása</i> , általános műveltség elsajátítása, az élethosszig tartó tanulás megalapozásának elve.
Cél	4.1. Intézményünkbe járó gyermekek alkalmassá váljanak azoknak a kulcskompetenciáknak az elsajátítására, amelyek megalapozzák az egész életen át tartó tanulást, s ezzel befolyásolhatják sorsuk alakulását. 4.2. Az alapfokú művészetoktatás továbbfejlesztése.
Feladat	<ul style="list-style-type: none"> - Tudatos pedagógiai tervezés megvalósítása, az intézményi szintű tervezés osztály, csoport, tanuló szintre való lebontása. - A tartalmi célok eléréséhez megfelelő tervezési mód, metodika, taneszközrendszer kiválasztása. - Módszertani kultúra gazdagítása. - Az egyéni sajátosságokhoz, fejlettségi szintekhez alkalmazkodó fejlesztés megvalósítása. - A kompetenciaalapú oltatás tanterveinek, moduljainak megismerése, - Önismeret, önértékelés fejlesztése. - Prevenációs, felzárkóztató – fejlesztő és tehetséggondozó foglalkozások szervezése, (tanórán és tanórán kívül).

Sikerkritérium	<ul style="list-style-type: none"> - Minden tanuló adottságának, képességének, tehetségének megfelelő fejlesztésben részesül. - Minden tanuló rendelkezik a kulcskompetenciák olyan szintjével, mely lehetővé teszi a további sikeres tanulást. - Egy-egy új pedagógiai szakaszra meghatározott követelmények sikeres teljesítése.
Indikátor	<ul style="list-style-type: none"> - Országos kompetenciamérés eredményei. - Évismétlők, lemorzsolódók száma. - Belső és külső mérések eredményei. - Óralátogatási tapasztalatok; alkalmazott módszerek, értékelési módok, bevonás, munkáltatás. - A kompetenciaalapú oktatásban résztvevők száma. - Tehetséggondozó, fejlesztő – felzárkóztató foglalkozások statisztikai és szakmai mutatói.

Alapelv	5. Sokoldalú önálló ismeretszerzésre, alkotásra és logikus gondolkodásra képes, egészséges szemléletű gyermek nevelése – oktatása.
Cél	<p>5.1.A továbbtanulási esélyegyenlőség biztosítása.</p> <p>5.2.Az önálló tanulás képességének fejlesztése.</p> <p>5.3.Korszerű műveltség közvetítése.</p> <p>5.4.Környezettudatos magatartás és életvitel kialakítása.</p> <p>5.5.Az intézményegységekben megkezdett innovációs folyamatok továbbfejlesztése, átadása.</p>
Feladat	<ul style="list-style-type: none"> - Gazdag módszertani repertoár elsajátítása, változatos, tudatos alkalmazása. - Az alkotó munkafegyelem, mint alapfeltétel állandó biztosítása. - A tanulás – tanítás megtervezésekor a hangsúlyt a tudás minőségi jellemzőire, a szervezettségére, a megértés mélységére, alkalmazhatóságára kell helyezni. - Az élethosszig tartó tanulás módszereinek megalapozása, az önálló tanulás technikáinak elsajátítása az életkori sajátosságoknak megfelelően; a tanulás tanítása. - Kulcskompetenciák fejlesztése: anyanyelvi - és idegen nyelvi kommunikáció, matematikai, természettudományos, digitális kompetencia, hatékony önálló tanulás, szociális és állampolgári, kezdeményező és vállalkozói kompetencia, az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség. - Tanulók fejlődését nyomonkövető rendszer kidolgozása, működtetése.
Eszköz, eljárás	<ul style="list-style-type: none"> - Adaptív tanulásszervezés, tanulásirányítás. - Kompetencialapú oktatás dokumentumai, eszközei, eljárásai. - Munkaközösségi foglalkozások. - Változatos tanítási módszertani tudás megszerzése, és azok osztályhoz való adekvát alkalmazása. - Környezetvédő, ápoló tevékenységek, vetélkedők.

Sikerkritérium	<ul style="list-style-type: none"> - Az adaptív tanulásszervezés, a személyre szabott fejlesztés beépülése intézményi szinten. - A kompetenciaalapú oktatás fokozatos bevezetése 3 éven belül. - Az intézmény rendelkezik saját, illetve átvett, a tanulási esélyegyenlőség megvalósítását segítő programokkal. - A tanulók ismerik saját tanulási stílusukat, s ismernek és alkalmaznak ennek megfelelő tanulási módszereket, technikákat.
Indikátor	<ul style="list-style-type: none"> - Továbbtanulási mutatók és visszajelzések. - Kompetencia mérés eredményei. - Intézményi környezet: értékmegőrzés, ápolás, gondozás, tisztaság. - Évismétlők száma.

Alapelv	6. Egészséges életmódra nevelés
Cél	<p>6.1. A gyermekek életkoruknak megfelelően tanulják meg és alkalmazzák az egészséges életvitelt.</p> <p>6.2. Környezettudatos magatartás és életvitel kialakítása.</p> <p>6.3. Utánpótlás nevelés biztosítása.</p>
Feladat	<ul style="list-style-type: none"> - Mindennapos testedzés. - Emelt óraszámú testnevelés helyi tantervében meghatározottak teljesítése. - Sikeres utánpótlásnevelés. - Gazdag szabadidő sport (tömegsport, DSE) és versenysport program kínálat megszervezése. - Az egészséges életmód kialakítását szolgáló témakörök beépítése az osztályfőnöki, az egészségtan modul, a testnevelés, a technika tantárgyak helyi tantervébe. - Az egészségnevelési és környezetvédelmi program beépítése a helyi tantervekbe, valamint az intézmény szabadidős tevékenységébe.
Eszköz, eljárás	<ul style="list-style-type: none"> - Pályázatokon, versenyeken való részvétel. - Aktív részvétel környezetrendezésben. - Sportversenyek, tömegsport foglalkozások, házi bajnokságok rendezése.
Sikerkritérium	<ul style="list-style-type: none"> - Valamennyi tanuló számára biztosított a mindennapos testedzés. - Valamennyi rászoruló részesül gyógytestnevelésben. - Az intézmény egészségnevelési és környezeti nevelési programja megvalósul, értékelésük a félévi és év végi értekezleteken történik. - Az egyes tantárgyak anyagába beépül az egészséges életmódra nevelés tantárgyhoz kötődő eleme. - Az osztályfőnökök megítélése alapján minden gyermek testi higiéniája megfelelő.
Indikátor	<ul style="list-style-type: none"> - Egészségnevelési és környezetvédelmi program értékelése. - Sporteredmények, sport teljesítménymérés. - Pályázatok, vetélkedők eredményei. - Tanulók részvételének száma az ilyen típusú foglalkozásokon, rendezvényeken. - Helyi tantervek, tanmenetek, fejlesztési programok.

Alapelv	7. Partnerközpontú működés elve
Cél	Az intézményi célok teljesítése az intézmény közvetlen partnereinek bevonásával
Feladat	<ul style="list-style-type: none"> - Hatékony együttműködés az intézmény fenntartójával, a szülői szervezettel, a diákokkal, az intézmény minden dolgozójával. - Tervszerű együttműködés kialakítása az intézmény munkáját segítő társadalmi és civil szervezetekkel. - Az iskolahasználók igényének, elégedettségének megismerése, visszajelzéseik figyelembe vétele.
Eszköz, eljárás	<ul style="list-style-type: none"> - Partneri igény és elégedettségmérés. - Fórumok, konzultációk.
Sikerkritérium	<ul style="list-style-type: none"> - Partnereink elégedettségét visszaigazolják a mérések. - Partnerek részvétele a tervező, szervezőmunkában, megvalósításban.
Indikátor	<ul style="list-style-type: none"> - Igény és elégedettségmérés adatai. - Partnerek részvétele az intézmény munkájában. - Jelenléti ívek.

Alapelv	8. Esélyegyenlőség elve
Cél	Minden tanuló számára tanulási esélyegyenlőség biztosítása bármilyen szociokulturális hátránnyal rendelkezik is.
Feladat	<ul style="list-style-type: none"> - A tanulók megismerése, szociokulturális hátrányaiknak feltárása. - Az intézményi programokhoz, eszközökhöz való hozzáférés biztosítása mindenki számára. - Segítő programok adaptálása, készítése. - Személyre szabott fejlesztés biztosítása. - Tankönyvsegély, tanszersegély, étkezési segély biztosítása, az arra rászorultak felvilágosítása a lehetséges segélyezési formákról. - Egyéni tanulási utak figyelemmel kísérése, folyamatos konzultáció, segítségnyújtás biztosítása.
Eszköz, eljárás	<ul style="list-style-type: none"> - Gyermek és ifjúságvédelmi munka. - A célcsoportot támogató pályázatokon való részvétel. - Egyéni fejlesztési tervek alapján történő fejlesztés. - Együttműködés szakmai, társadalmi és civil szervezetekkel.
Sikerkritérium	<ul style="list-style-type: none"> - A eléréséhez rendelt feladatok végrehajtása. - A szülők, gyermekek elégedettsége az IMIP-ben meghatározott szinten. - Az arra rászorulóknak megkapják a lehetséges támogatást. - Az intézményi programokhoz, eszközökhöz való hozzáférés mindenki számára biztosított. - Segítő programokat – belső, külső – alkalmaznak a pedagógusok, s ezek hatékonyságát a tanulói fejlődés nyomonkövető rendszerének adatai igazolják.
Indikátor	<ul style="list-style-type: none"> - Beadott és elnyert pályázatok. - Segítő programok és abban érintettek száma. - Hozzáadott pedagógiai érték. - Tanulmányi eredmények, továbbtanulási mutatók.

Alapelv	9. Nyitottság elve
Cél	9.1.Minden - a beiskolázási körzetből - jelentkező gyermek felvétele a nyolc évfolyamos általános iskolába és alapfokú művészeti iskolába, ha ennek nincs fiziológiai akadály. 9.2.Azon pedagógiai törekvések, kezdeményezések megismerése, melyek a gyermekek személyiségfejlesztését hatékonyabbá, teljesebbé teszik.
Feladat	- A felvételi eljárásokban megfogalmazottak szerinti felvétel. - Célkitűzéseinkkel adekvát pedagógiai törekvések megismerése, beépítése oktató – nevelő munkákba: kompetenciaalapú oktatás. - Szakmai napok szervezése. - Jó gyakorlatok megismerése.
Eszköz, eljárás	- Horizontális tanulás. - Jó gyakorlatok megismerése, műhelymunka. - Továbbképzés, önképzés.
Sikerkritérium	- Intézményünkbe jelentkező gyermekek felvételt nyernek. - Az új pedagógiai eljárások, módszerek beépülnek a pedagógiai gyakorlatba. - Az egymástól tanulás, egymás jó gyakorlatának megismerése a szervezeti kultúra részévé válik.
Indikátor	- Jelentkezett és felvett tanulók száma. - Továbbképzéseken, szakmai napokon való részvétel. - Szakmai napok száma, visszajelzései. - A szervezeti kultúrába, pedagógiai praxisba beépült innovációk.

1.3.3. Részcélok és feladatok

Részcélok	Feladatok
Folyamatos, személyre szabott fejlesztés megvalósítása	- A gyermek személyiségének ismeretében az életkornak és képességeknek megfelelő differenciált tanulásszervezés, az esélyegyenlőség biztosítása. - Az adaptív oktatás intézményi szintű kiépítése. - Tehetséges tanulók felkészítése felmenő rendszerű szaktárgyi versenyekre. - Az egyéni képességekhez igazodó munkaformák előnyben részesítése, differenciált, egyéni képességfejlesztés alkalmazása tanórai és tanórán kívüli munkában.
A tanulási esélyegyenlőség biztosítása	- A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélynövelésére irányuló differenciált fejlesztés. - Szociális hátrányok kompenzálása. - Hatékony tanuló-megismerés és tanulókövetés rendszerének kidolgozása.
Kreativitás fejlesztése;	- A kreativitást támogató felszabadult, önmegvalósító személyiségfejlesztő helyzetek teremtése, tevékenységek szervezése. - Alkalmazható, tartós tudás kialakítása.
A továbbtanulási esélyek növelése	- A továbbtanuláshoz szükséges alapvető készségek, képességek, kompetenciák fejlesztése. - Modern, személyiségközpontú, interaktív, tapasztalati tanulásra alapozó tanulásszervezési eljárások alkalmazása. - A kulcskompetenciák megalapozása, megszilárdítása az 1-6. évfolyamon, bővítése, továbbfejlesztése az iskolázás további szakaszain.

	<ul style="list-style-type: none"> - A tanulók tanulási nehézségeinek feltárása, tanulási problémák megoldásának segítése az iskolai nevelés-oktatás egész folyamatának minden területén. - A tanulók személyiségének megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása. - Az egész életen át tartó tanulás technikáinak, módszereinek megalapozása. - Adaptív tanulásszervezési eljárások alkalmazása. - Egyénre szabott követelmények alkalmazása.
Korszerű műveltség közvetítése	<ul style="list-style-type: none"> - Praktikus és korszerű ismeretek elsajátíttatása. - Informatikai, gazdálkodási, technikai, műszaki alapismeretek közvetítése és alkalmazása. - A mindennapi élethez szükséges gyakorlati készségek és képességek kialakítása. - Az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó ismeretek közvetítése. - Környezettudatos magatartás kialakítása.
Az önálló tanulás képességének fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> - Hatékony tanulási, tanítási stratégiák alkalmazása. - A hatékony tanulás módszereinek és technikáinak elsajátíttatása. - Különböző információforrások alkalmazásának, használatának megtanítása (hagyományos, elektronikus stb.). - Az előzetes tudás és tapasztalat mozgósítására épülő tanulási modellek alkalmazása. - Az egyénre szabott tanulási módszerek, eljárások kiépítése, a csoportos tanulás módszereinek, kooperatív technikák és a projektmódszer alkalmazása. - Az emlékezet erősítése, rögzítési módszerek kialakítása, a különböző gondolkodási stratégiák fejlesztése. - Az önművelés igényének és szokásának kialakítása. - Az egész életen át tartó tanulás módszereinek elsajátíttatása. - A kreatív gondolkodás fejlesztése, a kritikai gondolkodás megerősítése, a konfliktuskezelési technikák megismerése, alkalmazása.
Testi, lelki egészség megőrzése	<ul style="list-style-type: none"> - Személyi és tárgyi feltételrendszerünkkel azon pozitív magatartásformák és szokások kialakításának segítése, amelyekkel a gyermekek egészséges életvitellel kapcsolatos szemlélete és magatartása fejleszthető. - Prevenációs munka megvalósítása, melynek során az egészségre ártalmas dolgok felismerésével és elutasításukkal megalapozzuk a kritikai gondolkodást. - A családi életre való felkészítés, nemi identitás, a szexuális kultúra és magatartás alapvető normáinak megismertetése. - A gyermekek felkészítése a veszélyhelyzetek megelőzésére, kezelésére, az alapvető közlekedési szabályok betartására, a veszélyes anyagok kezelésének szabályaira, a káros szenvedélyek megelőzésére. - A rendszeres mozgás, sportolás, a mindennapi testedzés igényének kialakítása.

Az inklúzív szemlélet kialakítása	<ul style="list-style-type: none"> - Korrekciós és prevenciók munka, a szakszerű és hatékony gyógytestnevelés biztosítása a rászoruló gyermekek számára. - A beteg, a sérült, a fogyatékos gyermekek iránti elfogadó és segítő magatartás képességének fejlesztése.
Eszztétikai –művészeti tudatosság és kifejező-képesség fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> - Minden intézményegység külső és belső rendjének, tisztaságának, otthonosságának megteremtése és megőrzése. - Dekorálás, környezetszépítés a gyermekek munkáinak felhasználásával.
Kulcskompetenciák fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> - A gyermekekben a szép iránti igény kialakítása. - Színvonalas irodalmi és művészeti alkotások megismertetése. - Lehetőség biztosítása a modern művészet kifejező eszközeivel való megismerkedésre és azok alkalmazására. - Az önkifejezési képességek fejlesztése. - Az alapfokú művészetoktatás kibővítése táncművészeti ággal. - A drámapedagógia elemeinek alkalmazása az oktató-nevelő munkában.
Anyanyelvi kommunikáció fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> - Az anyanyelvi kommunikációs nevelés, az alapkészségek; az írás, olvasás, helyes beszéd és a nyelvtani ismeretek elsajátítása, alkalmazása, folyamatos fejlesztése. - A szövegértés - szövegalkotás képességének fejlesztése, mint feltételrendszer megteremtése, minden tantárgy tanításában. - Az olvasómozgalom, a könyvtárhasználat, a digitális eszközök használata a kommunikációban. - Nemzeti ünnepek és évfordulók megünneplése, névadókkal kapcsolatos hagyományok ápolása.
Idegen nyelvi kommunikáció fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> - Az alapismeretek, a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, a nyelvtani ismeretek, az egyszerű nyelvhasználat elsajátítása. - A nyelvtanulási kedv felkeltése, versenyeken való részvétel, nyelvi tábor szervezése és kapcsolatfelvétel külföldi testvéris-kolával. - Általános ismeretek megszerzése az adott nyelvhez kapcsolódó országokról.
Matematikai kompetencia fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> - Az alaplételek elsajátítása, a matematikai logika képességeinek fejlesztése. - Az érvelés technikájának megalapozása a matematika eszközeinek alkalmazásával. - Azon képességek kialakítása, melyek segítségével alkalmazni tudják az alapvető matematikai elveket, fogalmakat az ismeretszerzésben, valamint a problémák megoldásában, a mindennapi életben.
Digitális kompetencia, az információs társadalom technológiájának magabiztos és kritikus használata	<ul style="list-style-type: none"> - A modern technika eszközeivel való megismerkedés és használatának elsajátítása. - Az információ megkeresése, összegyűjtése és feldolgozása, kritikus, felelősségteljes alkalmazása.
Szociális és állampolgári kompetenciák fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> - Helyes magatartásformák kialakítása a társas kapcsolatokban, a konfliktusok kezelésében. - Tanulóink felkészítése a közügyekben való részvételre. - Felelősségérzet, felelősségtudat kialakítása, a DÖK hatékony működésének biztosításában.

	<ul style="list-style-type: none"> - Az iskola házirendjében elfogadott szabályok, magatartási normák betartása. - A kommunikáció elfogadott normáinak elfogadása és helyes formáinak alkalmazása. - Nemzeti hagyományainknak és nagy múltú kultúránk értékeivel való megismerkedés, hagyományápolás. - Nemzettudat megalapozása, nemzeti önismeret és hazaszeretet elmélyítése, más népek értékeinek, hagyományainak megbecsülése. - Hazaszeretet elmélyítése iskolai ünnepélyeken. - Az egyetemes európai kultúra megismerése.
Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> - Az okos gazdálkodás képességének fejlesztése. - A rendelkezésre álló erőforrásokkal való gazdálkodás, a fogyasztási javak, szolgáltatások, viselkedésformák elsajátíttatása. - A tervezés – szervezés, irányítás, kommunikálás, kockázatfelmérés, egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés képességének és képességének kialakítása.
A pedagógusok mesterségbeli tudásának gyarapítása, pedagógus kompetenciák célirányos fejlesztése és hasznosíthatósága a színvonalas szakmai munka megvalósításáért	<ul style="list-style-type: none"> - Rendszeres pedagógus továbbképzés és önképzés. - A pedagógus kompetenciák célirányos fejlesztése és hasznosítása, minőségi munkavégzés. - Részvétel a pedagógiai innovációkban: MAG, BGR, kompetenciaalapú oktatás.

1.3.4. Az egyes pedagógiai szakaszokra vonatkozóan

Bevezető szakasz (1-2. évfolyam):

- Az óvodára jellemző időigényesebb tevékenységek- és tanulásszervezési formák hangsúlya.
- A fejlesztő értékelés dominanciája.

Kezdő szakasz (3 – 4. évfolyam):

- Az iskolai teljesítményelvárások által meghatározott tanítási - tanulási folyamatok erőteljesebbé válása.
- A Nat fejlesztési feladataiban kifejeződő teljesítményekre való összpontosítás.

Alapozó szakasz (5 – 6. évfolyam):

- Az iskolai tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák, készség - együttesek megalapozása.
- A tanuláshoz szükséges kompetenciák célzott fejlesztése.

Fejlesztő szakasz (7 – 8. évfolyam):

- Kompetenciák fejlesztése, megerősítése, finomítása, bővítése, hatékonyságának variabilitásának növelése a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal összefüggésben.

1.3.5. Intézményünkben folyó nevelő-oktató munka eszközei, eljárásai**Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek****Közvetlen módszerek:**

- követelés,
- gyakoroltatás,
- segítségadás,
- ellenőrzés,
- értékelés,
- ösztönzés.

Közvetett módszerek:

- A tanulói közösség tevékenységének megszervezése.
- Közös (közelebbi vagy távolabbi) célok kitűzése, elfogadtatása.
- Hagyományok kialakítása.

Magatartási modellek bemutatása, közvetítése**Közvetlen módszerek:**

- Elbeszélés.
- Tények és jelenségek bemutatása.
- Műalkotások bemutatása.
- A nevelő személyes példamutatása.

Közvetett módszerek:

- A követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből.

Tudatosítás (meggyőződés kialakítása)**Közvetlen módszerek:**

- Magyarázat, beszélgetés.
- A tanulók önálló elemző munkája.

Közvetett módszerek:

- Felvilágosítás a betartandó magatartási normákról.
- Vita.

A meggyőzés, a felvilágosítás, a tudatosítás érdekében alkalmazott módszereink:

- az oktatásban alkalmazott módszerek;
- minta, példa, példakép, példakövetés, eszménykép;
- bírálat, önbírálat;
- beszélgetés, felvilágosítás, tudatosítás;
- előadás, vita, beszámoló.

Ösztönző módszerek:

- helyeslés, biztatás, megbízás, elismerés, ígéret, dicséret;
- gyakorlás, követelés;
- ellenőrzés, értékelés, szóban vagy írásban, osztályozás;
- játékos módszerek.

A pozitív magatartásra ható módszereink:

- helyeslés, ösztönzés, biztatás; elismerés, dicséret, jutalmazás;
- osztályozás;
- felszólítás, kényszerítés;
- követelés.

A negatív viselkedés kialakulása elleni módszerek:

- felügyelet;
- ellenőrzés;
- figyelmeztetés;
- intés, elmarasztalás, tiltás;
- büntetés.

Nevelési céljaink megvalósulását illetően akkor tekintjük nevelő és oktató munkánkat sikeresnek, ha iskolánk minden végzős diákja a nyolcadik évfolyam végén:

Minden tantárgyból megfelel az alapfokú nevelés-oktatás kerettanterveiben meghatározott továbbhaladás feltételeinek. Célunk az, hogy minden tanulónk az *egyéni képességei alapján elvárható legjobb szinten feleljen meg* az intézményünk helyi tantervében megfogalmazott követelményeknek. Kiemelten: rajz-képzőművészet, matematika, számítástechnika-informatika, magyar és idegen nyelv, testnevelés tantárgyakból.

Tanulóink 70 - 80 %-a gimnáziumban, szakközépiskolában tanuljon tovább, rendelkezzen olyan későbbiekben bővíthető biztos ismeretekkel, készségekkel, képességekkel és jártasságokkal, amelyek képessé teszik őt arra, hogy a középiskolás követelményeknek megfeleljenek.

Ismeri, alkalmazza a kulturált viselkedéshez, az emberek közötti kapcsolatokhoz, valamint a közösségben éléshez szükséges viselkedés- és magatartásformákat.

2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok**2.1. Céljaink**

- A tanulói személyiség erejének, épségének növelése, a minden emberben benne rejlő fejlődési lehetőségek minél teljesebb megvalósulásának, a tanulói személyiség teljes körű kibontakoztatásának segítése.
- Az esélyegyenlőséget és az egyes tanulók fejlettségét, lehetőségeit, érdeklődését figyelembe vevő nevelés.
- Olyan iskolai élet megteremtése, melyben a tanulók cselekvő részesei.

2.2. Alapvető feladataink

- A tanulók személyiségének széleskörű fejlesztése az intézmény gazdag tevékenységrendszer kínálatának megszervezésével a tanítási órákon és a tanítási órákon kívül.
- A sikeres életvezetéshez szükséges készségek, képességek, kompetenciák kialakítása, fejlesztése:
  - *Intellektuális* képességek fejlesztése tanórán és tanórán kívüli tevékenységben, játékban.
  - *Kommunikációs* képességek fejlesztése: nyelvi, képi, mozgásos.
  - *A cselekvés* képességeinek fejlesztése – különös tekintettel mozgás, erőfeszítés, helyes önértékelés – tanórákon, szabadidős tevékenységekben, osztályfőnöki órákon.
  - *Szociális* képességek fejlesztése: erkölcsi ítélőképesség –és összefüggések látásának képessége, mások érdekeinek figyelembevételére való képesség, normakövető képesség, az együttműködés, a kapcsolatfelvétel és kapcsolattartás képessége.

- A testi, az értelmi, az érzelmi, az erkölcsi, a gyakorlati képességeik növelése.
- Az iskola nevelői a tanítási-tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontosnak tartják a tanulók motiválását, a tanulói aktivitás biztosítását és a differenciálást.
- A tanulók ösztönzése, motiválás, a tanulás iránti igény kialakítása, a minél magasabb szintű tudás elérése érdekében.
- A tanítási órák tervezésénél és szervezésénél minden esetben előtérbe helyezzük azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyek a tanulók állandó aktivitását biztosítják.
- Kiemelten fontos feladat a differenciálás, amely igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményéhez.

2.3. Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos konkrét feladataink

A tanulók erkölcsi nevelése.

Feladat: Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.

A tanulók értelmi nevelése.

Feladat: Az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása.

A tanulók közösségi (társas kapcsolatokra felkészítő) nevelése.

Feladat: Az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása.

A tanulók érzelmi (emocionális) nevelése.

Feladat: Az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.

A tanulók akarati nevelése.

Feladat: Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.

A tanulók nemzeti nevelése.

Feladat: A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése.

A tanulók állampolgári nevelése.

Feladat: Az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételtre.

A tanulók munkára nevelése.

Feladat: Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása.

2.4. Egészségnevelési program

Az **1.számú** mellékletben található az intézményegységek programja.

2.5. Környezeti nevelés programja

A **2. számú** mellékletben található az intézményegységek programja.

Az intézményegységek megtartva sajátos arculatukat, az Egészségnevelési és a Környezetnevelési programjaikat saját terveik alapján önállóan készítették el.

2.6. Fogyasztóvédelemmel kapcsolatos intézményi feladatok

A **3. számú** mellékletben található.

3. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka intézményünkben egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül. A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása intézményünk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata a tanórán és a tanórán kívül.

A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása

Feladat: Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.

A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében

Feladat: A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell a tanulók életkori sajátosságaihoz. A gyermekben kialakítani az önértékelés képességét, a közösségben találja meg a helyét, és társaival megfelelő viszonyt tudjon kialakítani.

Az önkormányzás képességének kialakítása

Feladat: A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel tudjanak célt kitűzni, a cél eléréseért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.

A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése

Feladat: A közösségek tevékenységének tudatos tervezésébe és szervezésébe az életkori sajátosságokat figyelembe véve vonja be a nevelő a tanulókat is. A közösségi munkában aktívan vegyenek részt a tanulók, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartási és viselkedési normákat sajátítsák el.

A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása

Feladat: A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák kialakítása, ápolása.

Diákönkormányzat

Elsődleges feladata a tanulók és tanulóközösségek érdekeinek képviselése. A Házirend és a Szervezeti Működési Szabályzat ennek érdekében a tanulók javaslatainak, észrevételeinek figyelembe vételével, jóváhagyásával készült. A diákok érdekeinek védelmét szolgálja az évente egyszer megrendezésre kerülő Diákfórum is. A Diákönkormányzat szervezi a diákügyeletet, valamint segíti a tanulók tanórán kívüli tevékenységét. Célunk a tanulói öntevékenység kialakítása, fejlesztése. Ezt célozzák a Diákönkormányzat által szervezett programok: hulladékgyűjtés, sportnap, műveltségi vetélkedő, disco, iskolaszépítő akció, plakátrajzverseny, tanulmányi verseny szervezése, melyek a Diáktanács öntevékeny segítségével kerülnek megrendezésre. Az iskolai Diákönkormányzat munkáját a 4-8. osztályok küldötteiből megválasztott iskolai Diáktanács irányítja. A Diákönkormányzat tevékenységét segítő pedagógust az iskolai Diáktanács javaslatát figyelembe véve az intézményegység-vezető bízza meg.

Napközi otthon, tanulószoba, diák étkeztetés

A közoktatási törvény előírásainak megfelelően és a szülők igénye alapján az iskolában tanítási napokon a délutáni időszakban 1-8. évfolyamon napközi otthon működik. Alsó tagozaton a tantárgycsoportos oktatás miatt 1-1 osztályközösség alkot 1-1 csoportot. Felső tagozaton az igényeknek megfelelően a létszámtól függően hozzuk létre a csoportokat. A szülők kérésére felső tagozaton tanulószoba is beindulhat. A tanítási szünetekben munkanapokon összevont napközis csoport üzemel, ha ezt a szülők legalább 10 gyermek számára igénylik. Tanév közben a tanítás nélküli munkanapokon létszámtól függetlenül felügyeletet biztosítunk. A napközi otthonba felvett tanulók napi háromszori étkezésben részesülnek. A tanulószobások, és a többi tanulók számára menzát biztosít az intézmény. Lehetőség van egyéb változatokra is. Az étkezésért járó térítési díj összeget Nagyatád Város Önkormányzata állapítja meg.

A szociális ellátás mellett a napközi feladatául tekinti a következőket:

- Az egészséges életmód, helyes szokásrend kialakítása.
- Helyes tanulási szokások, technikák elsajátítása, alkalmazása.
- A tanulás mellett a szabadidő hasznos eltöltése.

Ennek érdekében ki kell alakítani a napközis hetirendet, melyben helyet kell kapni az irodalmi, könyvtári foglalkozásnak, a játéknak, sportnak, a kézműves tevékenységeknek, és a számítógéppel való ismerkedésnek, foglalkozásnak.

Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások

Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások segítik.

Az 1-4. évfolyamon az egyes tantárgyakból gyenge teljesítményt nyújtó tanulók képességeinek fejlesztésére felzárkóztató órát szervezünk.

A 8. évfolyamon a továbbtanulás, a középiskolai felvétel elősegítésére a gyenge eredményt elérő tanulók részére felzárkóztató, a jó eredményt elérő tanulók részére középiskolára való felkészítést tartunk heti egy órában magyar nyelv és matematika tantárgyakból. További tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások indításáról – a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével – minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt.

Egyéni képességfejlesztő foglalkozások

A Somogy megyei Tanulási Képességvizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság által megvizsgált és Sajátos Nevelési igényűnek nyilvánított tanulókról kiállított szakértői vélemény és javaslat alapján egyéni képességfejlesztő foglalkozásokat szervezünk ezeknek a tanulóknak. A foglalkozásokat gyógypedagógus és fejlesztő pedagógus végzi. Ezen kívül a szaktanárok is a tanítási órákon is és azon kívül is végeznek egyéni képességfejlesztéseket.

Szakkörök

A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkörök jellegüket tekintve művésziek, technikaiak, szaktárgyiak, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A szakkörök indításáról – a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével – minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt. Szakkör vezetését olyan felnőtt is elláthatja, aki nem az iskola dolgozója.

Versenyek, vetélkedők, bemutatók

A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészeti, stb.) versenyek, vetélkedők, melyeket az iskolában évente rendszeresen szervezünk. A legtehetségesebb tanulókat az iskolán kívüli versenyeken való részvételre is felkészítjük. A versenyek, vetélkedők megszervezését, illetve a tanulók felkészítését a különféle versenyekre a nevelők szakmai munkaközösségei vagy a szaktanárok végzik.

Múzeumi, kiállítási, könyvtári és művészeti előadáshoz kapcsolódó foglalkozás

Egy-egy tantárgy néhány témájának feldolgozását, a követelmények teljesítését szolgálják a különféle közművelődési intézményekben, illetve művészeti előadásokon tett csoportos látogatások. Ezeken a foglalkozásokon való részvétel – ha az költségekkel is jár – önkéntes. A felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.

Szabadidős foglalkozások

A szabadidő hasznos és kultúrált eltöltésére kívánja a nevelőtestület a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szervez (pl. túrák, kirándulások, vándortáborok, színház- és múzeumlátogatások, klubdelutánok, táncos rendezvények, stb.) A szabadidős rendezvényeken való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük, de a pályázati lehetőségeket figyelemmel kísérjük.

Iskolai könyvtár

A tanulók egyéni tanulását, önképzését a tanítási napokon látogatható iskolai könyvtár segíti. Nyitvatartási rendjét az SzMSz szabályozza.

Az iskola létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata

A tanulók igényei alapján előzetes megbeszélés után lehetőség van arra, hogy az iskola létesítményeit, illetve eszközeit (pl. sportlétesítmények, számítógép, stb.) a tanulók – tanári felügyelet mellett – egyénileg vagy csoportosan használják.

Hit- és vallásoktatás

Az iskolában a területileg illetékes, bejegyzett egyházak – az iskola nevelő és oktató tevékenységétől függetlenül – hit- és vallásoktatást szervezhetnek. A hit- és vallásoktatáson való részvétel a tanulók számára önkéntes.

4. A beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek

- Beilleszkedési, magatartási nehézségekre utaló tüneteket mutató tanulók:
  - Regisztrálása,
  - Kapcsolatfelvétel a szülőkkel, megnyerésük a szükséges vizsgálatok igénybevitelére,
  - A szükséges fejlesztések megtétele belső, illetve külső szakemberek bevonásával,
  - Fejlesztésük, fejlődésük nyomonkövetése, mérése, értékelése.
- Szoros kapcsolat a helyi óvodai intézményekkel, nevelési tanácsadóval, gyermekjóléti szolgálattal, és a családsegítő intézménnyel.
- Az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése.
- A nivócsoportos oktatás.
- A felzárkóztató órák.
- A napközi otthon.
- A tanulószoba.
- A felzárkóztató, egyéni képességfejlesztő foglalkozások.
- A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai.
- A családlátogatások, nyílt tanítási napok, szülői értekezletek.
- A szülők és a családok nevelési gondjainak segítése, egyéni beszélgetés, tanácsadás.

5. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

- Tehetségek felismerése, gondozása:
  - Tehetségfelmérés,
  - Regisztrálás,
  - Tehetséggondozó programok adaptálása, készítése,
  - Szükség esetén külső szakemberek bevonása,
  - Fejlesztés, a fejlődés nyomon követése, értékelése,
  - Szülők, segítő partnerek tájékoztatása.
- Az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése.
- A tehetséggondozó foglalkozások.
- Az iskolai sportkör.
- A szakkörök.
- Versenyek, vetélkedők, bemutatók (szaktárgyi, sport, kulturális, stb.).
- A szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások, hangverseny, opera).
- Az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek, egyéni vagy csoportos használata.
- A továbbtanulás segítése.

6. Gyermekek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak és a családlátogatásoknak egyik fő célja a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése. Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. Az intézményben a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok segítésére egy fő gyermek- és ifjúságvédelmi felelős van, akinek alapvető feladata, hogy a pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját segítse. Ezen belül feladatai, közé tartozik különösen:

- A tanulók és szülők tájékoztatása a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős fogadóórairól.
- A tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, ahova problémákkal intézményegységen kívül fordulhatnak.
- Családlátogatásokon vesz részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében.
- A veszélyeztető okok megléte esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot.
- Segíti a gyermekjóléti szolgálat tevékenységét.
- A tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén gyermekvédelmi kedvezmény megállapítását kezdeményezi.
- Tájékoztatást nyújt a tanulók részére szervezett szabadidős programokról.
- Napi kapcsolatot tart a Védőnői és a Gyermekjóléti Szolgálattal, pszichológussal, gondviselőkkel, gyámhatósággal.

Az intézmény gyermekvédelmi tevékenysége három területre terjed ki: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására, megszüntetésére. A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a gyermekek problémáit az intézmény a gyermekjóléti szolgálat segítségével minél hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat.

Intézményünk alapvető feladatai a gyermek- és ifjúságvédelem területén:

- Fel kell ismerni, és fel kell tárni a tanulók problémáit.
- Meg kell keresni a problémák okait.
- Segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához.
- Jelezni kell a felmerült problémát a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek.

A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében intézményünk együttműködik a területileg illetékes:

- Nevelési tanácsadóval.
- Gyermekjóléti szolgálattal.
- Családsegítő szolgálattal.
- Rendőrség ifjúságvédelmi felelőseivel.
- Polgármesteri hivattal, jegyzővel.
- Gyermekorvossal, védőnőkkel.
- Továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal.
- Városi Vöröskereszt szervezetével.

Az intézmény pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- Felzárkóztató foglalkozások.
- A tehetséggondozó foglalkozások.
- Az indulási hátrányok csökkentése.
- A differenciált oktatás és képességfejlesztés.
- A pályaválasztás segítése.
- A személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek).
- Egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése.
- A családi életre történő nevelés.
- A napközis és a tanulószobai foglalkozások.
- Az intézményegységek étkezési lehetőségei.
- Az egészségügyi szűrővizsgálatok.
- A tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok).
- A tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás).
- A szülőkkel való együttműködés.
- Tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatról, szolgáltatásokról.

7. Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítése

A tanulási kudarcnak kitett tanulók:

- Szűrése: 1. évfolyam DIFER mérés.
- Regisztrálása, tanulói fejlődés nyomon követési rendszerének működtetése.
- Szakemberekhez irányítása: belső, külső.
- Szisztematikus fejlesztése, adaptált és/vagy saját készítésű fejlesztő programok alkalmazásával.
- Egy-egy fejlesztési szakasz eredményességének mérése, értékelése, további intézkedések megtétele.
- A szülők, segítő partnerek tájékoztatása.
- Egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése.

- A napközi otthon.
- A tanulószoba.
- Az egyéni fejlesztő foglalkozások.
- A felzárkóztató foglalkozások.
- Az intézmény könyvtárainak, valamint más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata.
- A továbbtanulás irányítása, segítése.

8. A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek

- Szociális hátrányok felmérése, regisztráció, a változások nyomon követése.
- Az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése.
- A felzárkóztató órák.
- A napközi otthon.
- A diákétkeztetés.
- A felzárkóztató fejlesztő foglalkozások.
- Az intézmény könyvtárai, valamint más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata.
- A nevelők és a tanulók segítő, személyes kapcsolatai.
- A szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése.
- A családlátogatások.
- A továbbtanulás irányítása, segítése.
- Az intézmény gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tevékenysége.
- A tankönyvvásárláshoz nyújtott támogatás.
- Az étkezési díjak kifizetéséhez nyújtott támogatás.
- Szoros kapcsolat a polgármesteri hivattal és a gyermekjóléti szolgálattal annak érdekében, hogy a szociális hátrányt elszenvedő tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek.
- Ruha, játék és könyv akció karácsony és húsvét előtt a Városi Vöröskereszt segítségével.
- Társadalmi és civil szervezetek bevonása.

9. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő – oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

Az intézményegységek eszközjegyzékét a 4. számú melléklet tartalmazza.
Funkcionális eszközöket az egyes tantárgyi tantervek tartalmazzák.

10. A szülők, a tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

10.1. A szülők, a tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái

A tanulókat az intézmény és az intézményegységek életéről, munkatervéről, illetve az aktuális feladatokról, eredményekről az intézmény igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az intézményegység-vezetők, osztályfőnökök tájékoztatják:

- Az intézmény igazgatója legalább évente egyszer a diákközyűléseken, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésein.

- Az intézményegységek diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és a diákönkormányzat faliújságján keresztül.
- Az intézményegység-vezetők a diákgyűlésen.
- Az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.

A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve a tájékoztató füzetben keresztül írásban) tájékoztatják.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az intézmény vezetőségével, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel.

A szülőket az intézmény és intézményegységek életéről, munkatervről, az aktuális feladatokról az intézmény igazgatója, az intézményegység-vezetők és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- Az intézmény igazgatója és az intézményegységek- vezetői legalább félévente egyszer a szülői munkaközösség választmányi ülésén vagy az intézményegységek szülői értekezletén.
- Az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein (évente háromszor).

10.2. A szülők és a pedagógusok együttműködésének fórumai

Családlátogatás

Feladata a gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében. Minden tanító első évben, felsős osztályfőnökök 5. osztályban meglátogatják a családokat, későbbiekben már szükség esetén, esetleg az ifjúságvédelmi felelőssel együtt.

Szülői értekezlet

Feladata a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása, a szülők tájékoztatása:

- Az intézmény és az intézményegység céljairól, feladatairól, lehetőségeiről.
- Az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól.
- A helyi tanterv követelményeiről.
- Az intézményegység és a szaktanárok értékelő munkájáról.
- Saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, magatartásáról.
- A gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről.
- Az intézményegység és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról.
- A szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása a szaktanárok és az intézmény vezetése felé.

Fogadóóra

Feladata a szülők és pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Az otthoni tanulás, a szabadidő helyes eltöltése, az egészséges életmódra nevelés, a tehetséggondozás, a továbbtanulás stb.).

Nyílt tanítási nap

Feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az intézményegység nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjon közvetlenül gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről.

Írásbeli tájékoztató

Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle intézményegység vagy osztályszintű programokról.

A szülői értekezletek, a fogadóórák, és a nyílt tanítási napok időpontját az intézményegység munkaterve évenként határozza meg.

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az intézmény vezetésével, nevelőtestületével.

Továbbfejlesztési lehetőségek:

- NKI szintű fórumok szülők, diákok, partnerek részére;
- Intézményegységekhez kihelyezett szülőértekezletek, fórumok, diákközgyűlések.

B. Helyi tanterv**1. Az intézmény egyes évfolyamain tanított tantárgyak, kötelező és választható tanórai foglalkozások, azok óraszámai, az előírt tananyagok és követelmények****1.1. Az intézmény egyes évfolyamain tanított tantárgyak, kötelező és választható tanórai foglalkozások, azok óraszámai****Alkalmazott tantervek**

Tanév	Évfolyam							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
2007/2008	NAT	NAT	NAT	NAT	CS	CS	CS	CS
2008/2009	NAT	NAT	NAT	NAT	NAT	CS	CS	CS
2009/2010	NAT	NAT	NAT	NAT	NAT	NAT	CS	CS
2010/2011	NAT	NAT	NAT	NAT	NAT	NAT	NAT	CS
2011/2012	NAT	NAT	NAT	NAT	NAT	NAT	NAT	NAT

A 2003-ban felülvizsgált és módosított NAT alapján, valamint az OM által 2004-ben kiadott Kerettanterv alapján elkészített, 2004. szeptemberétől érvényes Helyi tanterv szerint.

Alsó tagozat óraszámai évfolyamonként

Heti óraszám évfolyamonként- alsó tagozat 2008/2009-től folyamatosan				
Tantárgy	Heti óraszám			
	1. évfolyam	2. évfolyam	3.évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv- és irodalom	8	8	8	7
Idegen nyelv (angol, német)				2,5
Matematika	4,5	4,5	4	4
Környezetismeret	1	1	1,5	2
Ének-zene	1	1	1	1
Rajz	1	1	1	1
Technika	1	1	1	1
Testnevelés	3	3	3	3
Informatika	0,5	0,5	0,5	1
Kötelező tanítási órák összesen	20	20	20	22,5

Felső tagozat óraszámai évekre lebontva 2008-2012-ig

Heti óraszám évfolyamonként- felső tagozat				
2008/2009				
Tantárgy	Heti óraszám			
	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
	NAT	KERETTAN.	KERETTAN.	KERETTAN.
Magyar nyelv- és irodalom	4	4	4	4
Történelem és állampolgári ismeretek + hon és népismerete	2	2,5	2	2

Idegen nyelv (angol, német)	3	3	3	3
Matematika	3,5	3	3	3
Természetismeret + egészségtan	2,5	2,5		
Informatika	1	0,5	1	1
Fizika			1,5	1,5
Biológia			1,5	1,5
Kémia			1,5	1,5
Földrajz			1,5	1,5
Ének-zene + tánc és dráma	1,5	1,5	1	1
Rajz + mozgókép és média ismeret	1	1	1	1,5
Technika és életvitel	1	1	0,5	1
Testnevelés és sport	2,5	2,5	2	2
Osztályfőnöki	1	1	1	0,5
Etika			0,5	
Kötelező tanítási órák összesen	23	22,5	25	25

Heti óraszám évfolyamonként- felső tagozat**2009/2010**

Tantárgy	Heti óraszám			
	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
	NAT	NAT	KERETTAN.	KERETTAN.
Magyar nyelv- és irodalom	4	4	4	4
Történelem és állampolgári ismeretek + hon és népismerete	2	2	2	2
Idegen nyelv (angol, német)	3	3	3	3
Matematika	3,5	3,5	3	3
Természetismeret + egészségtan	2,5	2,5		
Informatika	1	1	1	1
Fizika			1,5	1,5
Biológia			1,5	1,5
Kémia			1,5	1,5
Földrajz			1,5	1,5
Ének-zene + tánc és dráma	1,5	1,5	1	1
Rajz + mozgókép és média ismeret	1	1	1	1,5
Technika és életvitel	1	1	0,5	1

Testnevelés és sport	2,5	2,5	2	2
Osztályfőnöki	1	1	1	0,5
Etika			0,5	
Kötelező tanítási órák összesen	23	23	25	25

Heti óraszám évfolyamonként- felső tagozat				
2010/2011				
Tantárgy	Heti óraszám			
	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
	NAT	NAT	NAT	KERETTAN.
Magyar nyelv- és irodalom	4	4	3	4
Történelem és állampolgári ismeretek + hon és népismerete	2	2	2	2
Idegen nyelv (angol, német)	3	3	3	3
Matematika	3,5	3,5	3	3
Természetismeret + egészségtan	2,5	2,5		
Informatika	1	1	1	1
Fizika			1,5	1,5
Biológia			1,5	1,5
Kémia			1,5	1,5
Földrajz			1,5	1,5
Ének-zene + tánc és dráma	1,5	1,5	1	1
Rajz + mozgókép és média ismeret	1	1	1	1,5
Technika és életvitel	1	1	1	1
Testnevelés és sport	2,5	2,5	2,5	2
Osztályfőnöki	1	1	1	0,5
Etika			0,5	
Kötelező tanítási órák összesen	23	23	25	25

Heti óraszám évfolyamonként - felső tagozat				
2011/2012				
Tantárgy	Heti óraszám			
	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
	NAT	NAT	NAT	NAT
Magyar nyelv- és irodalom	4	4	3	3
Történelem és állampolgári ismeretek + hon és népismerete	2	2	2	2,5
Idegen nyelv (angol, német)	3	3	3	3
Matematika	3,5	3,5	3	3
Természetismeret + egészségtan	2,5	2,5		
Informatika	1	1	1	1
Fizika			1,5	1
Biológia			1,5	1,5
Kémia			1,5	1,5
Földrajz			1,5	1,5
Ének-zene + tánc és dráma	1,5	1,5	1	1
Rajz + mozgókép és média ismeret	1	1	1	1,5
Technika és életvitel	1	1	1	1
Testnevelés és sport	2,5	2,5	2,5	2,5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Etika			0,5	
Kötelező tanítási órák összesen	23	23	25	25

A Nat tantervi moduljait a következő tantárgyakhoz integráltuk:

- A tánc és dráma modul 5. és 6. évfolyamon az ének-zene tantárgyhoz.
- A hon és népismeret modul 5. és 6. évfolyamon a történelem tantárgyhoz.
- Az egészségtan modul 6. évfolyamon a természetismeret tantárgyhoz.
- Az etika modul a 7. évfolyamon önálló tantárgy. Értékelése osztályozással történik.
- A mozgókép és média ismeret modul a 8. évfolyamon rajz tantárgyhoz.

A kerettantervi modulokat a következő tantárgyakhoz integráltuk a helyi tantervben:

- A tánc és dráma modul 5. és 6. évfolyamon az ének-zene tantárgyhoz.
- A hon és népismeret modul 5. és 6. évfolyamon a történelem tantárgyhoz.
- Az egészségtan modul 6. évfolyamon a természetismeret tantárgyhoz.
- A mozgókép és média ismeret modul a 8. évfolyamon rajz tantárgyhoz.
- Az etika modul a 7. évfolyamon önálló tantárgy. Értékelése osztályozással történik.

A Bárdos Lajos Általános és Zeneiskolában minden évfolyamon egy osztályban emelt óraszámú ének-zene oktatás folyik, ez heti + 2 órát jelent osztályonként.

Intézményünk Helyi Tanterve a következőkre épül:

- 1-4. évfolyam: Az „Apáczai Kiadó által ajánlott tantervet adaptáltuk. Ez az **5. számú** mellékletben található.
- 5.-8. évfolyam: Az OM Kerettantervi ajánlatát adaptáltuk. Ez a **6. számú** mellékletben található.
- A Babay József Általános és Sportiskola testnevelés helyi tanterve a **7. számú** mellékletben található.
- A Bárdos Lajos Általános és Zeneiskola zeneiskolai tagiskolájának helyi tanterve a **8. számú** mellékletben található.
- Az Árpád Fejedelem Általános és Alapfokú Művészetoktatási Iskola képzőművészeti helyi tanterve a **9. számú** mellékletben található.

Az iskola helyi tantervében a kötelező órák keretében tanított tantárgyak tananyagai és követelményei teljes egészében megegyeznek az oktatási miniszter által kiadott választott kerettantervekben meghatározott tananyaggal és követelményekkel.

Intézményünkben a tanulók idegen nyelvként az angol és német nyelv tanulását választhatják.

1.1.1. Választható tanórai és tanórán kívüli foglalkozások

Az oktatási miniszter által kiadott kerettantervben meghatározott szabadon tervezhető órák számával 1-4 évfolyamon a matematika tantárgy óraszámát növeltük meg.

1-8. évfolyamon emelt szintű ének-zene, énekkar választható.

1-8. évfolyamon sportiskolai képzés (emelt óraszámú testnevelés) választható.

Az alapfokú művészetoktatásban az előképző és alapfok évfolyamain zeneművészeti és képzőművészeti ág választható.

Kibővítjük az alapfokú oktatást táncművészeti ággal, melynek kidolgozása folyamatban van.

Az osztályok száma szerint rendelkezésre álló választható össz órakeret és az egyéni felzárkóztatásra fordítható órakeret számát minden tanévben az iskola éves munkaterve tartalmazza.

Csoportbontás:

idegen nyelv 4-8. évfolyamon;

számítástechnika 4-8. évfolyamon.

Egyéni felzárkóztatás:

- 1-4. évfolyamon osztályonként;

- 5-8. évfolyamon: magyar, matematika, fizika, kémia, idegen nyelv tantárgyakból.

Szakkörök:

sport, játék;

művészeti szakkörök;

szaktárgyi szakkörök.

Szervezésüknel figyelembe vesszük a szülők, tanulók igényeit, a tantestület kínálta lehetőségeket és az engedélyezett óraszámokat.

1.1.2. Kiemelt fejlesztési feladatok; a műveltségi területek oktatásának közös követelményei

A korszerű műveltség néhány követelménye áthatja az iskolai oktatás szinte valamennyi elemét.

Énkép, önismeret fejlesztése

A tanítás-tanulás egész folyamatában biztosítani annak lehetőségét, hogy a tanulók átélhessék az autonómia, a kompetencia érzését, s ezáltal képesek legyenek énképükbe, önreflexióikba integrálni az elsajátított tudást, készségeket, tanulást segítő beállítódásokat, egyre kompetensebbnek érezzék magukat saját fejlődésük, soruk és életpályájuk alakításában.

Alapvető cél: az önmegismerés és önkontroll; a felelősség önmagunkért; az önállóság; az önfejlesztés igényének és képességének fejlesztése; s mindezek eredményeként a személyes méltóság.

Hon-, és népismeret:

Minden tanuló ismerje meg népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit. Ismerjék a kiemelkedő magyar férfiak, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók tevékenységét, munkásságát. Legyenek jól tájékozottak a haza földrajzában, irodalmában, történelmében, mindennapi életében. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismeréséhez, megbecsüléséhez, az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek. Ismerjék a városi és a falusi élet hagyományait, jellegzetességeit. A tanulók legyenek nyitottak a hazánkban és szomszédságunkban élő más népek, népcsoportok értékeinek és eredményeinek megismerésére, megbecsülésére. A hon- és népismeret segítse elő harmonikus kapcsolat kialakítását a természeti és társadalmi környezettel. Alapozza meg a nemzettudatot, mélyítse el a nemzeti önismeretet, a hazaszeretetet, ösztönözzön a szűkebb és tágabb környezet történelmi, kulturális és vallási emlékeinek, hagyományainak feltárására, ápolására. Késztesse az ezekért végzett egyéni és közösségi tevékenységre.

Európai azonosságtudat – az egyetemes kultúra ismerete

Alakuljon ki a tanulóknak pozitív viszony a közös európai értékekhez. Becsüljék meg az európai fejlődés során létrehozott eredményeket, köztük Magyarország szerepét, hozzájárulását. Legyenek érdeklődők, nyitottak az európai kultúra, életmód, szokások, hagyományok iránt, különös tekintettel a hazánkat környező országokra, népekre. Ismerjék meg az európai egység erősödésének jelentőségét, ellentmondásait, szerepét az országnak és lakosainak az életében. A tanulók ismerjék az egyetemes emberi kultúra legjellemzőbb, legnagyobb hatású eredményeit. Legyenek nyitottak, megértők a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások, a másság iránt, becsüljék meg ezeket. Szerezzenek információkat az emberiség közös (globális) – főleg Magyarországot közelebbről érintő – problémáiról, az ezek kezelése érdekében kialakuló nemzetközi együttműködésről. Legyenek érzékenyek a problémák lényege, okai, összefüggéseinek és megoldási lehetőségeinek a keresése, feltárása iránt. Az iskolák és a tanulók törekedjenek arra, hogy valamilyen módon közvetlenül is részt vállaljanak a nemzetközi kapcsolatok ápolásában.

Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés

Tanórán, tanórán kívüli és szabadidős foglalkozások keretében tevékenységek biztosítása, amelyek elősegítik a tanulók aktív állampolgárrá válását. Ehhez megfelelő ismeretek, képességek, attitűdök és motivációk kialakítása az iskolai élet tevékenységein keresztül.

Gazdasági nevelés

A tanulók felkészítése a nevelő – oktató munka során a tanulók speciális képességeinek fejlesztése, hogy tudatos fogyasztókká váljanak; mérlegelni tudják döntéseikkel járó kockázatot, a hasznot vagy a költségeket. Képesek legyenek felismerni a fenntartható fogyasztás és az egyéni érdekeik kapcsolatát. Képesé váljanak a rendelkezésükre álló erőforrásokkal való gazdálkodásra, beleértve a pénzzel való bánni tudást is.

Környezettudatosságra nevelés

Átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy képesek legyenek a környezet megóvására, elősegítve ezzel az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését.

Ennek érdekében feladatunk:

- Az egész életen át tartó tanulás megalapozása;
- Kreatív gondolkodás, a felelős döntés, a személyes és közösségi tettekért vállalt felelősség képességének kialakítása, fejlesztése;
- A környezettudatos magatartás kialakulásához szükséges ismeretek, készségek-képességek, attitűdök kialakítása, fejlesztése;
- A tanulók bekapcsolódása közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába.

Testi és lelki egészség

Azon pozitív beállítódások, magatartások és szokások kialakulásának segítése az intézmény személyi és tárgyi környezetével, melyek fejlesztik a gyermekek, a tanulók egészséges életvitellel kapcsolatos szemléletét és magatartását.

A gyermekek, a tanulók felkészítése:

- Az egészséges állapot „örömteli megélésére”, a harmonikus élet értékékként való kezelésére;
- Életmódjukra, életvitelükre vonatkozó döntések meghozatalára;
- Az egészséges életvitel kialakítására;
- Konfliktusok megélésére, kezelésére.

Kommunikációs kultúra

A kommunikációs kultúra a megismerést, a tanulást, a tudást, az emberi kapcsolatokat, az együttműködést, a társadalmi érintkezést szolgáló információk felfogása, megértése, szelektálása, elemzése, értékelése, felhasználása, közvetítése, alkotása. Összetevői a szimbolikus (verbális, matematikai) jelek útján történő, a képi, valamint a mozgásban, a tevékenységben, a magatartásban megnyilvánuló kommunikáció képességei. Beletartozik ezekbe a metakommunikáció (a tekintet, a gesztusok, a testtartás, a hanghordozás, a mozgástér) alkalmazásának az ismerete is. A kommunikációs kultúra részben a műveltség, a tudás alapja, részben az egyéni szocializációjának, a társadalmi érintkezésnek, az egyéni és közösségi érdek érvényesítésének, egymás megértésének, elfogadásának, megbecsülésének döntő tényezője. Középpontjában az önálló ismeretszerzés, véleményformálás és kifejezés, a vélemények, érvek kifejtésének, értelmezésének, megvédésének a képességei állnak. Mindezek elsősorban az anyanyelv minél teljesebb értékű ismeretét kívánják. Napjainkban értesüléseink túlnyomó részét nem személyesen hozzánk intézett „üzenetekből” merítjük, hanem mesterséges közvetítő rendszerek útján. A tömeges, passzív információfogyasztás az életvitel és a gondolkodás torzulásához vezethet. Ezért az iskolának az új audiovizuális környezetet értő, szelektíven használó fiatalokat kell nevelnie.

Tanulás tanítása

A tanulás a pszichikum módosulása külső tényezők hatására, tehát nem csupán ismeretelsajátítás és a figyelem, az emlékezet működtetése. Tág értelmezése magában foglalja valamennyi értelmi képesség és az egész személyiség fejlődését, fejlesztését. Ez az iskola alapfeladata. A tanulás számos összetevője tanítható. Minden nevelő teendője, hogy a gyermekeket tanítsa tanulni. Ennek eredményeképpen a diákok a tanulás időbeli és sorrendi tervezésében tegyenek szert fokozatos önállóságra. Vegyen részt a kedvező körülmények (külső feltételek) kialakításában. Élményeik és tapasztalataik alapján ismerjék meg és tudatosítsák saját pszichikus fel-

tételeiket. Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak az elsajátítása, gyakoroltatása főleg a következőket foglalja magában: egyénre szabott tanulási módszerek, eljárások kiépítése, az értő olvasás fejlesztése, az emlékezet erősítése, célszerű rögzítési módszerek kialakítása, a gondolkodási kultúra művelése, az önművelés igényének és szokásának kibontakoztatása. A tanulás fontos színtere és eszköze lehet az iskolai könyvtár. A pedagógusnak fontos feladata, hogy megismerje a tanulók sajátos tanulási típusát, stílusát, szokásait. Vegye figyelembe a megismerés életkori és egyéni jellemzőit, ezekre alapozza a tanulás fejlesztését. Mindezekhez és az adott tartalmakhoz kapcsolódva gondosan válassza meg a fejlesztés tárgyi-cselekvéses, szemléletes-képi és elvont-verbális útjait.

Felkészülés a felnőttléti szerepeire

A pályaaorientáció általános célja, hogy segítse a tanulók pályaválasztását. Összetevői: az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztése, a legfontosabb pályák, foglalkozási ágak tartalmának, követelményeinek és a hozzájuk vezető utaknak, lehetőségeknek, alternatíváknak tevékenységek és tapasztalatok útján történő megismerése, a lehetőségek és a valóság, a vágyak és realitások összehangolása. Tudatosítani kell a tanulóknak, hogy életpályájuk során többször pályamódosításra kényszerülhetnek. Az iskolának – a tanuló életkorának és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételek, tevékenységek biztosítására van szükség, amelyek elősegíthetik, hogy a tanulók kipróbálhassák képességeiket, elmélyülhessenek az érdeklődéseiknek megfelelő területen, ezzel is fejlesztve önismeretüket és pályaismereteiket. A pályaaorientáció csak hosszabb folyamat során eredményes és csak akkor, ha a különböző tantárgyak, órák és iskolán kívüli területek, tevékenységek összehangolásán alapul.

1.1.3. Osztályfőnöki órák terve

1.1.3.1. Célok és feladatok

A Nemzeti Alaptantervben és a Kerettantervben képviselt értékek, az egységes, alapvető követelmények és az ezekre épülő differenciálás egyaránt azt a célt szolgálják, hogy a tanulók – adottságaikkal, fejlődésükkel, iskolai és iskolán kívüli tanulásukkal, egyéb tevékenységeikkel, szervezett és spontán tapasztalataikkal összhangban – minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket. A Kerettanterv a gyermekek, a serdülők és ifjak képességeinek fejlődéséhez szükséges követelmények meghatározásával ösztönzi a személyiségfejlesztő oktatást. Ez azonban csak akkor lehet eredményes, ha az intézmények pedagógiai programja, nevelési, tanítási-tanulási folyamata teret ad a színes, sokoldalú iskolai életnek, a tanulásnak, a játéknak, a munkának: ha fejleszti a tanulók önismeretét, együttműködési készségüket, edzi akaratukat, ha hozzájárul életmódjuk, motívumaik, szokásaik, az értékkel történő azonosulásuk fokozatos kialakításához, meggyökereztetéséhez.

1.1.3.2. Az osztályfőnök nevelő munkája

A NAT alapján készült módosított Kerettanterv tehát olyan iskolai pedagógiai munkát feltételez, amelyben a tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll a középpontban, figyelembe véve, hogy az oktatás, a nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a társadalmi élet és tevékenység számos egyéb fóruma is. Az ismeretek, a készségek, a képességek elmélyítése során sokféle nevelő hatás éri a tanulókat. Bármilyen színes és tartalmas is a tanítási órák tananyaga, a szükséges nevelési hatásokat, a tanulók személyiségének sokoldalú fejlesztését csak tervszerűen kialakított nevelési módszerrel, gondosan egymásra épített nevelési tartalmakkal lehet megvalósítani. A tanulók személyiségfejlődését

kibontakoztató pedagógiai folyamatokat, az osztályban érvényesülő nevelési hatásokat az osztályfőnöknek kell összehangolnia. Az osztályfőnök céltudatosan irányítja az osztályban folyó nevelő-oktató munkát, összehangolja az iskolai és iskolán kívüli nevelési tényezőket, pedagógiai törekvéseket. A tanulókkal közösen tervezi, elemzi, és alakítja az osztály életét, biztosítja annak bekapcsolódását az iskola egészének nevelési rendszerébe. A tanulók közvetlen megismerése és az osztályközösség arculatának formálása kiváló lehetőségeket kínál az iskolai és iskolán kívüli programok: szakkörök, klubdelutánok, sportfoglalkozások, rendezvények, diákgyűlések, utazások, kirándulások, színház- és múzeumlátogatások, stb. Az osztályfőnöki munka eredményessége érdekében a pedagógus kapcsolatot tart tanítványai szüleivel, erősíti a családból származó pozitív nevelési hatásokat, megismeri a család viszonyulását az iskolához, a gyermekhez. Az osztályfőnöki munka kritikus pontja a torz családi nevelési minták és szokások ellensúlyozása, a negatív társadalmi hatások kivédése. Az osztályfőnökök nevelő munkáját az iskola Pedagógiai programja, a Helyi tanterve és a tanmenete alapján végzi.

Tevékenysége három fontos feladatkörre terjed ki:

- Ügyviteli (adminisztrációs) teendők ellátása.
- Szervezési, koordinációs feladatok végrehajtása.
- Személyiség, illetve közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok.

A Kerettanterv által biztosított osztályfőnöki órákon sajátos rendszerező, szintetizáló módszerrel kerül sor a tanulók nevelésében szerepet játszó nevelési tartalmak, témakörök feldolgozására. Jellemezze az osztályfőnöki órákat a mai fiatalokhoz közel álló tartalom és forma! Az osztályfőnöki óra a helyes vitakultúra kialakításának nélkülözhetetlen gyakorlóterepe. Célunk, hogy a gyerekek fejében megfogalmazódott kérdések ne haljanak el. Gondolkodjanak, kérdezzenek, vitatkozzanak ők és az osztályfőnök is. A válaszokat ne a tanár fogalmazza meg, ő csak a saját véleményét mondja el, de társ legyen a megoldáskeresésben. Sokszor egy-egy problémát alternatív módon lehet csak kezelni és megoldani, ebben segíthet a szülő is. Lényeges, hogy az osztályfőnök – akinek célja a gyerek sokoldalú megismerése és fejlesztése – élvezze ezt a szabadságot adó együttléteket. Serkentő környezetet teremtsen, bátorítsa a gyermekek autonóm törekvéseit, fogadja el a fantáziavilágukat. Biztonságos háttérrel adjon a gyermekeknek, a fejlesztő szándék mellett is elfogadva őket olyannak amilyenek, hisz élettapasztalatukat, társadalmi – emberi mintáikat és személyes élményeiket saját környezetükből hozzák. Az osztályfőnöki órákon törekednünk kell olyan légkör kialakítására, amely feloldja a tanulóiban lévő gátlásokat, segíti őket abban, hogy őszintén nyilatkozzanak meg a „kényes” témákban is.

1.1.3.3. Az osztályfőnöki tevékenység jellemzői

Az 5-8.évfolyamon az osztályfőnöki órák nevelési témái lehetnek:

- kötöttek,
- szabadon választhatók (az osztály összetételének, érdeklődésének, sajátosságainak megfelelően),
- aktuális eseményekhez kapcsolódóak.

Ki kell alakítanunk a fiatalokban:

- a legelőnyösebb személyiségjegyeket,
- kommunikációs készséget,
- „kreatív” vállalkozói képességet,
- „mobilizálható”, „konzerválható” tudást,
- azt hogy alkalmasak legyenek önmaguk „menedzselésére”.

Az iskolai nevelés tartalmát a következő témakörökbe foglalhatjuk

- Milyen a harmonikus személyiség?
- Egészségünk védelme.
- A családi élet harmóniája.
- Helyünk a társadalomban.
- Gyarapítsuk a műveltségünket!
- Szabadidő helyes eltöltése.
- Az ember és a természet harmonikus kapcsolata.
- Hazánk és a nagyvilág.
- Jövőképünk.

1.1.3.4. Kiemelésre javasolt fejlesztési követelmények

A tanuló legyen képes az embert, mint összetett biológiai, szellemi, társadalmi és erkölcsi lényt értelmezni.

Ismerje a pszichikus működés fő törvényszerűségeit, a személyiség komponenseit.

Felelősen szabályozza szükségleteit, értékrendjét és kapcsolatrendszerét.

Dialektikus összefüggéseiben értelmezze saját létét, céljait és tudatosan alakítsa/alapozza konstruktív életvezetését.

A tanulók ismerjék meg önmagukat és egymást, legyenek közösségük és saját személyiségük tudatos formálói.

Helyesen értelmezzék azt a tényt, hogy az egészség megőrzése egyéni tetteik, választásaik, személyközi kapcsolataik minőségének függvénye.

Alakuljon ki bennük az egészséges életvezetés igénye és gyakorlata.

Ismerjék hazánk kiemelkedő államfőit, tudósait, feltalálói, művészeit, íróit, költőit és sportolói, akiknek kulturális örökségünket köszönhetjük.

Alkalmazzák a társadalmi normáknak megfelelő tanult és ismert magatartási formákat és szabályokat a mindennapi életben.

Gyakorolják a társas érintkezési formák szabályait konkrét élethelyzetekben: köszönés, bemutatkozás, kérés, meghívás, tájékoztatás, ajándékozás, megfelelő módon való visszautasítás.

Készüljenek fel a sikeres pályaválasztásra, s az egészséges és konstruktív életvezetésre!

Érezzenek felelősséget a természeti, társadalmi és emberi környezetükért, legyenek annak aktív alakítói, formálói!

Ezek a fejlesztési követelmények természetesen csak a nevelési – oktatási folyamat egészében valósíthatók meg, az osztályfőnöki óráknak kitüntetett szerepe lehet a szintézisteremtésben.

1.1.3.5. Koncentrikusan bővülő témakörök, óraszámok a NAT-ban

Évfolyamok	5.	6.	7.	8.
Heti óraszám	1	1	1	1
Éves óraszám	37	37	37	37
Közösség és személyiség alakítása	13	13	12	11
Tanulás és munka	6	6	6	6
Ember és társadalom	3	3	3	3
Emberismeret	3	3	3	4
Életvitel és gyakorlati ismeretek	5	5	5	5
Pályaorientáció	2	2	4	4
Szabadon felhasználható órák	5	5	4	4
Összesen	37	37	37	37

Az osztályfőnöki órák konkrét tematikája az osztály összetételének megfelelően bővíthető vagy szűkíthető. Ezért az osztályfőnökök részletes helyzetelemzést, illetve szociometriai vizsgálatot készítenek a tanmenet összeállítására előtt.

A foglalkozásokon elengedhetetlen a tanulók aktív részvétele mind az óra előkészítésében (előzetes kutató – gyűjtő munka), mind a nevelési munka feldolgozásában.

Egyes témák feldolgozása során célszerű speciális szakembereket.

A 2008-2011-ig a 8. évfolyam éves óraszámára 18,5 óra/hét.

1.1.3.6. A gyakorlatban hatásos módszerek

- Beszélgetés, vita, véleménycsere.
- Élethelyzetek, szituációk eljátszása, azok elemzése.
- Kiselőadások.
- Jelenetek bemutatása, dramatizálás, pszichodráma.
- Riportok készítése, magnóval és azok írásban való megjelenítése.
- Pályázatok kiírása.
- Régi népi játékok.
- Kiállítások.
- Osztálytükör.
- Fórum.
- Vetélkedő.
- Irodalmi, zenei szemelvények.
- Keresztretjtvények.
- Tablók.
- Alkalmi divatbemutatók.
- Népi játékok.
- Játékok.
- Sajtófigyelő.
- Kirándulás, múzeum és színházlátogatás.
- Videofilmek vetítése.
- Bábozás.
- Gyűjtőmunka otthon (fejleszti a szelektív képességet, növeli az aktív szókinccset, összefogottabbá teszi a csapongó képzeletet).
- Saját készítésű fényképekből kiállítás.
- Kamaszpanasz – kérdésláda. Mindenki bedobhatja a kérdését, problémáját jellegével.
- Célzott kérdések az igazgatóhoz, osztályfőnökhöz, tanárokhoz, kortársakhoz.

1.1.3.7. Értékelés

Az érdeklődés felkeltésére és aktív cselekvésre alapozott, oldott légkörű személyiségfejlesztés a célunk.

A nyílt, őszinte légkör megteremtése alapvetően befolyásolhatja a foglalkozások sikerességét. A tevékenységek eredményessége egyes témák esetében nehezen objektívizálható, ezért természetesen nem osztályozunk.

Az ismeretek elsajátításának, a megértésnek és a pozitív viszonyulás kialakulásának végső mércéje a tanulók személyiségében rögzült pozitív irányú változás, a magatartás minősítésére a magatartási osztályzat szolgál.

Elsősorban az interaktív tanítási – tanulási folyamatban megnyilvánuló aktivitást értékeljük.

Az anyag megértését a csoportos megbeszélés, feldolgozás, önálló példák és elemzések sora igazolja.

A tanulók helyes szokásrendszere, életvezetése, testi-lelki harmonikus működése az érték.

Fogalmak és összefüggések egyéni és csoportos értelmezése.

A legfontosabb fogalmak, kategóriák és összefüggések ismeretének mérése és az eredmények indirekt visszacsatolására számtalan lehetőség kínálkozik a fiatalok szabadságjogának és emberi méltóságának megsértése nélkül.

Törekedjünk az önértékelés és egymás értékelése, valamint a tanári értékelés egyensúlyának összehangjára.

A helyes ismeretek, belsővé vált normák és pozitív tartalmú cselekvések alapján indirekt visszajelzésre törekedjünk, s az „igazságosztó” értékelést és minősítést mellőzzük!

A meggyőződést, világnézetet, értékrendet stb. az alkotmányos keretek között magánügyként kezeljük, s az attitűdök minősége felett nem ítélezhetünk.

1.1.4. A nem szakrendszerű oktatás

Célok

A nem szakrendszerű oktatást a kulcskompetenciák közül elsősorban a magyar nyelv és irodalom, valamint a matematikai kulcskompetenciára építve a **többi területre** is kiterjesztve oldjuk meg.

Alapelvek

- Fejlesztésközpontúság.
- Személyre szóló és ösztönző legyen.
- Életkori sajátosságok figyelembevétele.
- Rendszeres és folyamatos visszajelzés elve.
- Érthetőség a tanuló és a szülő számára egyaránt.
- Minden kompetencia esetében érvényesíthető: a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a kezdeményezőképeség, a kockázatkezelés, a döntéshozatal fejlesztésének elve.

Fejlesztési célok

Alapcél:

- A kulcskompetenciák fejlesztése és erősítése olyan mértékben, hogy az országos kompetenciamérés eredményei a 6. évfolyam végén közelítsék meg az országos átlagot, vagy haladják meg azt.
- Minden tanuló rendelkezzen a kulcskompetenciák olyan szintjével, melyek alkalmazásával képesek az önálló tanulásra.

Fejlesztési területek

Olvasáskészség:

- olvasástechnika továbbfejlesztése,
- szövegértő, szövegértelmező olvasás,
- élményszerző olvasás,
- magasabb szinten álló tanulóknak kritikai olvasásképesség fejlesztése.

Íráskészség:

- íráskészség továbbfejlesztése,
- eszközszintű használata feladathelyzetekben.

Elemi számolási készség:

- alapl műveletek készségszintre fejlesztése,
- analógiák gyors, hatékony alkalmazása,
- mértékegység-váltás.

Elemi rendszerező képesség:

- gondolkodási képességek fejlesztése,
- saját gondolatok megfogalmazása szóban, írásban (metakommunikáció),
- logikus, kreatív kritikai gondolkodás fejlesztése,
- elemi kombinatív képesség .

Fejlesztési tartalmak**Olvasás - szövegértés-szövegalkotás:**

- Az olvasás technikájának fejlesztése.
- Az értelmező olvasás fejlesztése.
- Szövegértő, szövegalkotó képességek fejlesztése tantárgyi és hétköznapi szövegeken.
- Szövegelemző műveletek:
  - értelmezés,
  - adatkiemelés,
  - összefüggések felismerése,
  - következtetése,
  - véleményalkotás, érvelés.
- Olvasás útján szerzett információk felhasználása feladathelyzetben.
- Feldolgozott témákhoz kiegészítő információk gyűjtése.
- Szövegalkotás különböző címzetteknek és műfajokban.
- Rögzítési módok: különböző típusú vázlat, jegyzet, kivonatolás technikáinak elsajátítása, továbbfejlesztése.
- Feladatértés-értelmezés képességének fejlesztése.

Matematika:

- Becslési, számolási képesség.
- Gondolkodási képességek:
  - rendszerezés, deduktív és induktív következtetések.
- Gondolkodási műveletek fejlesztése különböző feladathelyzetben:
  - problémamegoldó, kreatív, kritikai gondolkodás.

Kommunikációs képességek:

- relációs szókincs,
- szövegértés,
- térlátás.

Tudásszerző képességek:

- problémaérzékenység,
- megoldás,
- reflexió.

Tanulási képességek:

- figyelem,
- emlékezet,
- önálló tanulási technikák.

Időkeret

Az 5. évfolyamon a rendelkezésre álló tanítási **időkeretet** a törvényi előírás értelmében 2008-2009-es tanévre 20 %-ban határozzuk meg. A további tanévek időkereteit minden tanév elején az előző tanév végi mérésekhez kapcsolódóan a szükségletekhez igazítva konkretizáljuk.

A nem szakrendszerű oktatásban érintett tantárgyak:

Matematika, magyar nyelv és irodalom, történelem.

A nem szakrendszerű oktatással kapcsolatos intézményi jellemzők:

- A változó időkeret felülvizsgálata, konkrét meghatározásának gyakorisága: évente a 4.osztályos év végi diagnosztikus mérési eredmények figyelembevételével történik.
- A döntés alapja : kompetenciamérés eredményei, az 5 - 6.évfolyamon a tanév eleji diagnosztikus mérés: szövegértés, matematikai kompetencia mérés eredményei.
- Döntés: az intézmény vezetője a intézményegységek vezetőivel közösen határozza meg, a szaktanárokkal történt egyeztetése alapján.
- A megvalósítás szervezeti keretei: tanórákon, egyenletes elosztásban, differenciált tanulásszervezéssel - tanulásirányítással: fejlesztés-felzárkóztatás és megerősítés.
- A munkamegosztást tekintve a kulcskompetenciák fejlesztése lehetőség szerint megosztott óraszámokban, a feltételek megléte esetén kéttanítós rendszerben történik.

Az értékelés

- A tanulás érdekében végzett fejlesztő értékelés.
- Az iskolai beszámoltatás, a számonkérés követelményei és formái – formatív értékelés alkalmazása az egyes témakörök lezárásakor érdemjeggyel történik, rövid szöveges értékeléssel kiegészítve.
- Értékelés módja: a jelenleg hatályos közoktatásról szóló törvény 70. §-a alapján nem érdemjeggyel, *szöveges értékeléssel* történik.

2. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulási segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Intézményünkben a nevelő-oktató munka során a pedagógusok olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép, stb.) használnak a tananyag feldolgozásához, amelyeket a művelődési és közoktatási miniszter hivatalosan tankönyvvé nyilvánított. A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van (pl. tornafelszerelés, rajzfelszerelés, stb.). Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei (illetve, ahol nincs munkaközösség, ott az egyes szaktanárok) határozzák meg az intézmény helyi tanterve alapján. A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt (a megelőző tanév májusában szülői értekezleten) tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetére a szülők kötelessége.

A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:

A taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének!

Az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak.

A taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetekben vezetünk be.

A taneszközök ára feleljen meg annak az összegnek, melyet a Szülői Szervezet is elfogad.

Feladatrendszer:

- változatos, különböző típusú (zárt és nyílt végű) és szintezésű feladatokat tartalmaz,
- lehetőséget ad az önálló tanulás különböző technikájának gyakorlására, a differenciált munkáltatásra.

Funkcionális ábrái, illusztrációi összhangban vannak a szöveg által közvetített tartalmakkal.

Az iskola arra törekszik, hogy saját költségvetési keretéből, illetve egyéb támogatásokat felhasználva egyre több nyomtatott taneszközt szerezzen be az iskolai könyvtár számára. Ezeket a taneszközöket a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók ingyenesen használhatják.

3. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei

A tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha az oktatási miniszter által kiadott kerettantervekben „A továbbhaladás feltételei” című fejezetekben meghatározott követelményeket, - melyeket a munkaközösségek a helyi sajátosságok figyelembevételével konkretizáltak, pontosítottak - az adott évfolyamon minden tantárgyból teljesítette. Az egyes tantárgyak ide vonatkozó részeit a tantervben jelöltük.

- A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók év közbeni tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el. A 4-8. évfolyamon minden tantárgyból az "elégéses" év végi osztályzatot kell megszereznie a tanulónak a továbbhaladáshoz.
- Ha a tanuló 4-8. tanév végén „elégtelen” osztályzatot szerez, a következő tanévet megelőző augusztus hónapban javítóvizsgát tehet. Ha önhibáján kívül nem tudott megjelenni a javítóvizsgán, akkor szeptember 20-ig megteheti azt.
- A tanuló az 1-3. évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamisméltésre ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt vagy igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni.

A magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulóknak osztályozó vizsgát kell tennie ha:

- Az iskola igazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól.
- Az iskola igazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse.
- Egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott.
- Egy tanítási évben a hiányzása miatt egyes tanórák 30%-án nem vett részt.
- Magántanuló volt.
- A 250 óránál többet mulasztott tanulók és a magántanulók esetében az osztályozó vizsga tantárgyai a következők:
  - 4. évfolyam: magyar nyelv és irodalom, matematika, környezetismeret, idegen nyelv.
  - 5-6. évfolyam: magyar irodalom, magyar nyelvtan, történelem, matematika, természetismeret, idegen nyelv.
  - 7-8. évfolyamon: magyar irodalom, magyar nyelvtan, történelem, matematika, fizika, biológia, kémia, földrajz, idegen nyelv.

A szülő kérésére, az igazgató döntése alapján, engedélyezhető az iskola évfolyamának ismétlése abban az esetben is, ha a tanuló egyébként magasabb évfolyamba léphetne. A szülő kérésére 1-4. évfolyamon engedélyezni kell az évfolyam ismétlését. Az igazgató nem mérlegelhet.

4. Az iskolai beszámoltatás, az iskolai számonkérés formái, a tanulók magatartása, szorgalma értékelésének, minősítésének formája

4.1. Az iskolai beszámoltatás, az írásbeli számonkérés formái

Szöveges értékelés az 1-3 évfolyamon és a 4. évfolyam I. félévében a 10. számú mellékletben található.

Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését.

Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

A következő elméleti jellegű tantárgyak: magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv (a 4-8. évfolyamon), matematika, környezetismeret, természetismeret, történelem, fizika, kémia, biológia, földrajz ellenőrzésénél:

- Az 4-8. évfolyamon, az év végén a tanulók a követelmények teljesítéséről átfogó írásbeli dolgozatban is tanúbizonyságot tesznek.
- A nevelők a tanulók munkáját egy-egy témakörön belül szóban és írásban is ellenőrzik.
- Az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagából és fő követelményeiből átfogó témazáró dolgozatot írnak.

A tanulók szóbeli kifejezőkészségének fejlesztése érdekében a nevelők többször ellenőrzik a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában. Ennek érdekében minden tanuló legalább egyszer felel szóban:

- Az ének-zene, a rajz, a számítástechnika, a technika tantárgyból félévente, valamilyen gyakorlati tevékenységgel összekapcsolva.
- A többi tantárgy esetében egy-egy témakörön belül. (A testnevelés követelményeinek elsajátítását csak gyakorlati tevékenység révén ellenőrizzük.)

A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az intézmény helyi tantervében előírt követelményekhez; emellett azonban figyelembe veszik azt is, hogy a tanuló képességei, eredményei hogyan változtak – fejlődtek-e vagy hanyatlottak – az előző értékelés óta.

A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik:

- Az 1-3. évfolyamon, a 4. évfolyam első félévében minden tantárgy esetében szöveges értékelést alkalmazunk.
- A 4. évfolyam második félévében a tanulók munkáját minden tantárgyból érdemjeggyel, a tanév végén osztályzattal minősítjük.
- A 5-8. évfolyamon a pedagógus a tanulók teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben minden tantárgyból rendszeresen érdemjeggyel értékeli, félévkor és a tanév végén osztályzattal minősíti. A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek és a tanuló év közbeni munkája alapján kell meghatározni.
- Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).
- A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból egy-egy témakörön belül minden tanulónak legalább két érdemjegyet kell szereznie. Ha a témakör tanítása hosszabb időt vesz igénybe, minden tanuló munkáját havonta legalább egy érdemjeggyel kell értékelni.

- A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt, a tárgyat tanító nevelő értesíti a tájékoztató füzetten keresztül. A tájékoztató füzet bejegyzéseit az osztályfőnök kéthavonta ellenőrzi, és az esetlegesen elmaradt érdemjegyek beírását pótolja.
- A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltását a következő arányok alapján végzik el a szaktárgyat tanító nevelők:

Teljesítmény	Érdemjegy
0-33%	elégtelen (1)
34-50%	elégséges (2)
51-75%	közepes (3)
76-90%	jó (4)
91-100%	jeles (5)

4.2. Szöveges értékelés

Szöveges értékelés az 1-3. évfolyam és a 4. évfolyam első félévén **11. számú** mellékleten található.

4.3. A tanulók magatartásának és szorgalmának értékelése

Az értékelés alapja: a Házi rend

A tanulók magatartását és szorgalmát 1-3. évfolyamon félévkor és a tanítási év végén, és a 4. osztályban félévkor az osztályfőnök szövegesen minősíti. A 4. évfolyam végétől a 8. évfolyam végéig a példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2) érdemjegyeket, illetve osztályzatokat használjuk, amit az osztályfőnök félévkor a tájékoztató füzetbe, tanév végén a bizonyítványba jegyez be.

Példás (5) az a tanuló, aki:

- a Házi rendet betartja, és feladatkörében törekszik annak betartatására,
- tanórán és tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik,
- kötelességtudó, feladatait teljesíti,
- önként vállal feladatokat és azokat teljesíti,
- tisztelettudó,
- társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik,
- az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz,
- óvja és védi az iskola felszerelését, környezetét,
- nincs írásbeli figyelmeztetése, intője és megrovása.

Jó (4) az a tanuló, aki:

- a Házi rendet betartja,
- tanórán vagy tanórán kívüli foglalkozásokon rendesen viselkedik,
- feladatait a tőle elvárható módon teljesíti,
- feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti,
- az osztály vagy az iskolai közösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt,
- nincs osztályfőnöki figyelmeztetónél súlyosabb fegyelmező beírása.

Változó (3) az a tanuló, aki:

- az iskolai Házi rend előírásait nem minden esetben tartja be,
- a tanórán vagy tanórán kívül többször viselkedik fegyelmezetlenül,
- feladatait nem teljesíti minden esetben,
- előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva,
- a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik,
- igazolatlanul mulasztott,
- osztályfőnöki rovásnál nincs magasabb fegyelmező beírás.

Rossz (2) az a tanuló, aki:

- a Házi rend előírásait sorozatosan megsérti,
- feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti,
- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen,
- társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik,
- viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza,
- több alkalommal igazolatlanul mulaszt,
- több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki megrovása vagy ennél magasabb fokú büntetése.

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

A tanulók szorgalmát 1-3. évfolyam félévkor és a tanév végén, és 4. osztályban félévkor az osztályfőnök szövegesen minősíti. 4. évfolyam második felétől 8. évfolyam végéig a példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2) érdemjegyeket, illetve osztályzatokat alkalmazunk, amit az osztályfőnök félévkor a tájékoztató füzetbe, tanév végén a bizonyítványba jegyez be.

A szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

Példás (5) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt,
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi,
- a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi,
- munkavégzése pontos, megbízható,
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz,
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

Jó (4) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt,
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik,
- a tanórákon többnyire aktív,
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti,
- taneszközei tiszták, rendezettek.

Változó (3) az a tanuló, aki:

- tanulmányi teljesítménye elmarad képességeitől,
- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti,
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik,
- érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja,
- önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

Hanyag (2) az a tanuló, aki:

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében,
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg,
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen,
- feladatait folyamatosan nem végzi el,
- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek,
- a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül,
- félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyek illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

A tanulók magatartását és szorgalmát az osztályfőnök – a tanulók és az osztályban tanító nevelők véleményét figyelembe véve – minden hónap végén érdemjegyekkel értékeli. A félév és a tanítási év végén az osztályzatot az osztályfőnök – az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján – állapítja meg és azt az értesítőbe, illetve a bizonyítványba bejegyzi. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról.

Jutalmazás és elmarasztalás elvei és formái

Javaslatot tehetnek:

- az osztályfőnök
- az osztályban tanító nevelő
- az osztályközösség – önkormányzati szervén keresztül
- az ügyeletet vezető nevelő
- az iskolavezetés

Jutalmazás:

Azt a tanulót, aki tanulmányi munkáját képességeihez mérten kiemelkedően végzi, aki kitartó szorgalmat, vagy példamutató közösségi magatartást tanúsít, hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez, az iskola dicséretben, jutalomban részesíti.

Formái:

- osztályfőnök szóbeli dicsérete az osztály közössége előtt
- osztályfőnök írásbeli dicsérete a tájékoztató füzetbe
- intézményegység-vezető szóbeli dicsérete - nagyobb közösség előtt – iskolagyűlésen
- intézményegység-vezető írásbeli dicsérete – ellenőrzőbe, emléklappal

Elmarasztalás:

A tanítási órák alatt és tanórán kívüli rendbontásért, a „Házirendben” foglaltak megszegéséért az osztály fegyelmi naplójába bejegyzést kaphatnak a tanulók. A beírást az osztály fegyelmi felelőse végzi, a nevelő aláírja. A bejegyzéseket az osztályfőnök összegzi és értékeli.

A vétség súlyától és számától függően fegyelmező intézkedések és fegyelmi büntetések hozhatók.

Fegyelmező intézkedések formái:

- osztályfőnöki szóbeli figyelmeztető – osztályközösség előtt
- osztályfőnöki írásbeli figyelmeztető – ellenőrzőben
- osztályfőnöki írásbeli intés – ellenőrzőben
- osztályfőnöki írásbeli megrovás – ellenőrzőben
- intézményegység-vezető szóbeli figyelmeztetés
- intézményegység-vezető írásbeli figyelmeztető – ellenőrzőben
- intézményegység-vezető írásbeli intése – ellenőrzőben

Fegyelmi büntetés formái:

„Ha a tanuló a kötelességeit vétkeesen és súlyosan megszegi, fegyelmi eljárás alapján, írásbeli határozattal, fegyelmi büntetésben részesíthető.”

A fegyelmi büntetés lehet:

- megrovás
- szigorú megrovás
- meghatározott kedvezmények, juttatások csökkentése, illetve megvonása (szociális kedvezmények kivételével)
- áthelyezés másik osztályba, tanulócsoportba, vagy iskolába
- eltiltás az adott iskolában a tanév folytatásától
- kizárás az iskolából.” (KOTV. 76.)

(Az utolsó két pont csak a tankötelezettség megszűnése után alkalmazható.)

5. Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészülés

Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok a **12. számú** mellékletben találhatók.

6. Az iskolába jelentkező tanulók felvételének elvei

Iskolába minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesszünk.

Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét május 31.napjáig betöltse, vagy ha ezt csak december 31.napjáig tölti be, a szülő kérje gyermeke felvételét az óvodai szakvélemény alapján.

Az első osztályba történő beiratkozáson be kell mutatni:

- A gyermek születési anyakönyvi kivonatát.
- A szülő személyi igazolványát.
- A gyermek felvételét javasló óvodai szakvéleményt (ha a gyermek óvodás volt).
- A Nevelési Tanácsadó felvételt javasló szakvéleményét (ha a gyermek nem volt óvodás, vagy ha az óvoda a Nevelési Tanácsadó vizsgálatát javasolta).
- Szükség esetén a Szakértői Bizottság véleményét.

Az első osztályba történő beiratkozáskor lehet kérni a felvételt az alapfokú művészetoktatásra is.

A 2-8. osztályba történő felvételnél be kell mutatni:

- A tanuló anyakönyvi kivonatát.
- A szülő személyi igazolványát.
- Az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt.
- Az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot.

A 2-8. évfolyamra történő jelentkezéskor a tanuló előző tanulmányi eredményeinek, magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembevételével az intézmény igazgatója dönt.

7. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

Az intézményegységek a tanulók fizikai állapotának mérését a testnevelés tantárgyat tanító nevelők végzik el a testnevelés órákon, tanévenként két alkalommal október és május hónapban. A felmérés a „ Hungarofit teszt „ alapján került összeállításra. Lásd: Útmutató a tanulók fizikai és motorikus képességeinek méréséhez. Szerkesztette: Tompa Ferenc, OM 2000.

8. A pedagógiai programmal kapcsolatos egyéb intézkedések

A pedagógiai program érvényességi ideje

Az intézmény 2008. szeptember 1. napjától szervezi meg nevelő és oktató munkáját e pedagógiai program alapján.

Ezen pedagógiai program érvényességi ideje négy tanévre – azaz 2008. szeptember 1. napjától 2012. augusztus 31. napjáig – szól.

Pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

A nevelők szakmai munkaközösségei és a szaktanárok minden tanév végén értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

2007-2008 tanév során a nevelőtestületnek el kell végeznie a pedagógiai program teljes – minden fejezetre kiterjedő – felülvizsgálatát, értékelését, és szükség esetén ezen pedagógiai programot módosítania kell.

A nevelőtestület felkéri a Szülői Közösséget, hogy a pedagógiai programban leírtak megvalósulását a 2007/2008 tanév lezárását követően átfogóan elemezze.

Pedagógiai program módosítása

A pedagógiai program módosítására:

- Az intézményigazgatója.
- A nevelőtestület bármely tagja.
- A nevelők szakmai munkaközösségei.
- Az iskola fenntartója tehet javaslatot.
- A szülők és a tanulók a pedagógiai program módosítását közvetlenül a szülői, illetve diák-önkormányzati képviselői útján a Szülői Szervezetének javasolhatják.
- A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

A módosított pedagógiai programot, a jóváhagyását követő tanév szeptember 1. napjától kell bevezetni.

Pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

Az intézmény pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- Az intézmény fenntartójánál.
- Az intézmény irattárában.
- Az intézményegységek könyvtárában.
- Az intézményegységek nevelői szobájában.
- Az intézmény igazgatójánál.
- Az intézményegység-vezetőknél.

9. Pedagógiai program elfogadása és jóváhagyása

9.1. Az intézményegységek egészségnevelési programját megismertem, tartalmát jónak értékeltem, tehát elfogadásra, jóváhagyásra javaslom.

Nagyatád, 2008. január 14.

.....
iskolaorvos

.....
iskolaorvos

.....
iskolaorvos

9.2 A pedagógiai programot az iskolai diákönkormányzat 2008. január 14. napján tartott ülésén véleményezte és elfogadásra javasolta.

Nagyatád, 2008. január 14.

.....
DÖK vezető

9.3 A pedagógiai programot a szülői munkaközösség 2008. január 14. napján tartott ülésén véleményezte és elfogadásra javasolta.

Nagyatád, 2008. január 14.

.....
SZM elnök

9.4 A pedagógiai programot a nevelőtestület 2008. január 14. tartott ülésén elfogadta.

Nagyatád, 2008. január 14.

.....
igazgató

9.5 A Nagyatádi Óvoda, Általános és Alapfokú Művészetoktatási Iskola, Pedagógiai Szakszolgálat pedagógiai programját, Nagyatád, Bolhás, Ötvöskónyi települések Önkormányzata 2008. január .....-i ülésén jóváhagyta.

Nagyatád, 2008. január ...

.....
polgármester